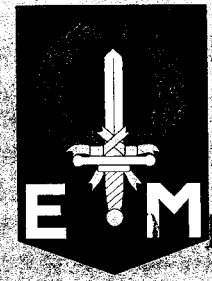

179 423

INFO-SCOOP

INL
587
50

INHOUDSOPGAVE

VAN DE REDACTIE 2

COLOFON 2

GEBEURTENISSEN MET BETREKKING TOT VOORMALIG JOEGOSLAVIË VAN 1 T/M 12 APRIL 1996. 3

 DE VREDE MOET ZICHTBAAR WORDEN IN BOSNIË 3

 KROATIË 3

 KLEIN-JOEGOSLAVIË 3

 BOSNIË-HERCEGOVINA POLITIEK 5

 BOSNIË-HERCEGOVINA MILITAIR / NAVO 5

 IMPLEMENTATION FORCE (IFOR) 5

 NOORD-OOST BOSNIË-HERCEGOVINA / IFOR (US)-SECTOR 6

 WEST BOSNIË-HERCEGOVINA / IFOR (UK)-SECTOR 6

 ZUID-OOST BOSNIË-HERCEGOVINA / IFOR (FR)-SECTOR 6

 VERENIGDE NATIES 7

DE DROOM VAN ÉÉN GROOT ALBANIË. 10

 ALBANIË 10

 MACEDONIË 10

 INTERESSE IN ALBANIË. 11

GEBEURTENISSEN IN ANGOLA VAN 14 MAART TOT 10 APRIL 1996 12

 ANGOLA, NOG EEN LANGE WEG TE GAAN 12

 UNAVEM-VOERTUIG AANGEVALLEN 12

 QUARTERING-AREAS 12

 REGERINGSSOLDATEN MAKEN BEGIN MET TERUGKEER NAAR KAZERNE 12

 PRESIDENT DOS SANTOS VOOR ONDERZOEK NAAR FRANKRIJK 12

 SAVIMBI DOET OPMERKELIJKE UITSPRAKEN. 13

 ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN 13

 POLITIEKE ONTWIKKELINGEN 14

 ONTWIKKELINGEN PER PROVINCIE 14

OVERZICHT ISRAËL VAN 2 TOT 15 APRIL 1996 15

 'ZWAARTEPUNT' NOORD-ISRAËL ? 15

 ONGENOEGEN EN ONRUST 15

 DE BOMMENBRIGADE VAN YERUSHALAHIM 16

 HIGHLIGHTS 17

DE WORTELS VAN DE HAAT 19

INFO-SCOOP SPECIAL: GOLFSTATEN 24

 DE GOLF: VIJF JAAR NA OPERATIE DESERT STORM 24

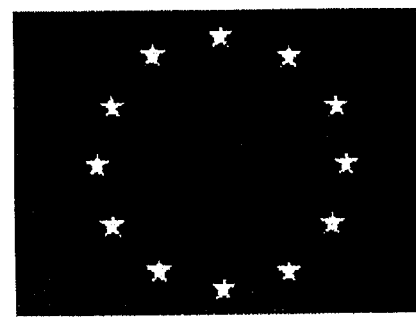
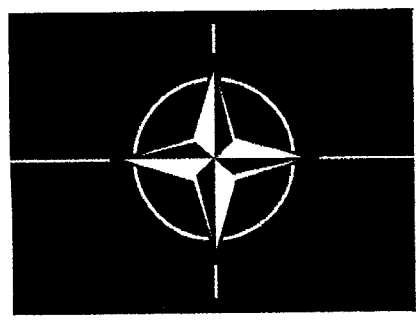
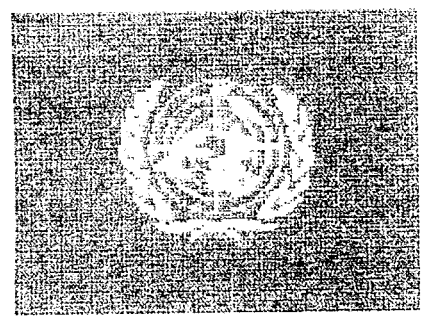
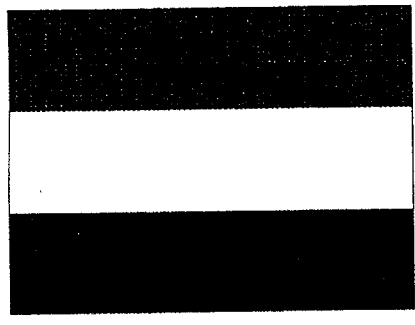
 SAOEDI-ARABIË: AL-MASARI VERSUS DE OUDE MANNEN CLUB DER SAOEDIËRS. 24

 QATAR: DE LUIS IN DE PELS VAN DE ARABISCHE MACHTS-CONSTELLATIE. 25

 BAHREIN: EEN POTENTIËLE TIJDBOM. 26

 DE GOLF: 'S WERELDS GROOTSTE WAPENKAMER ALS KRUIT VAT 27

INFO-SCOOP SPECIAL: HET "INTELLIGENCE REQUEST (INTREQ)" 28

Elnt P.W.T.S Menting

Voor u ligt de laatste tweewekelijkse Info-Scoop van 101 Mipel. In Info-Scoop nr 7 is reeds aangegeven dat de Info-Scoop minder vaak en in afgeslankte vorm zou worden uitgebracht. De volgende Info-Scoop die u mag verwachten zal niet vóór 22 mei bij u in de bus glijden en wordt daarna maandelijks uitgebracht. Nu is het niet zo dat met het maandelijks uitgeven van de Info-Scoop de werkdruk binnen 101 Mipel zal afnemen. Integendeel. Door de gewijzigde taakstelling heeft 101 Mipel het voornemen, weliswaar in een gewijzigde vorm, opnieuw de Intell-Scoop uit te brengen. Deze Intell-Scoop is bestemd voor de Secties 2 van bataljons en brigades alsmede al die onderdelen van de Koninklijke Landmacht welke functioneel belang hebben bij actuele informatie op inlichtingengebied. Het betreft hier zowel gerubriceerde, als ongerubriceerde informatie. In de Info-Scoop zult u in de toekomst Info-Specials aantreffen over een actueel onderwerp met betrekking tot onder andere de Balkan, GOS en Nabije-Oosten.

De Elnt P.M. de Rooij schrijft in deze Info-Scoop zijn laatste artikel over Angola. Hij zal in het vervolg al zijn kennis en know-how inzetten bij de sectie Balkan van 101 Mipel, wat niet weg neemt, dat u altijd van zijn expertise gebruik kunt blijven maken als het gaat om informatie aangaande Angola. Ook de Smi G. Nieboer zal zich niet meer specifiek richten op het voormalig Joegoslavië maar zal zich met name oriënteren op Afrika en het Midden-Oosten. De voornoemde personen hebben met hun artikelen getracht de lezers van de Info-Scoop een betere inzicht te geven, zowel economisch, als op politiek gebied van de door hen beschreven landen. Zij bedanken de lezers van de Info-Scoop voor de vele positieve reacties die zij mochten ontvangen.

Zoals ook aangegeven in de colofon is de Info-Scoop volledig samengesteld uit open bronnen. Indien er uwerzijds op- of aanmerkingen zijn over de inhoud van deze publikatie, wordt u verzocht contact op te nemen met één van de redactieleden van de Info-Scoop (zie colofon).

COLOFON;

INFO-SCOOP is een tweewekelijkse uitgave van 101 Mipel

Adres: Simon Stevinkazerne, MPC 41 A, Postbus 9012, 6710 HC Ede

Telefoon: 0318-683055

Redactie: Maj H.J. Jacobs, Elnt P.W.T.S. Menting, Sgt1 A. Wever

INFO-SCOOP wordt verzonden aan die instanties welke functioneel belang hebben bij actuele informatie

De inhoud van de **INFO-SCOOP** is volledig samengesteld uit open bronnen. Overname uit deze publikatie is toegestaan mits de bron wordt vermeld.

DE VREDE MOET ZICHTBAAR WORDEN IN BOSNIË

Smi G. Nieboer

In deze samenvatting wordt de situatie van 1 t/m 12 april 1996 geschetst. Naast het optreden van IFOR is de behandeling als volgt onderverdeeld:

Kroatië

Klein-Joegoslavië (Servië en Montenegro)

Bosnië-Herzegovina Politiek

Bosnië-Herzegovina Militair / NAVO

Noord-oost Bosnië-Herzegovina:

IFOR (US)-sector

West Bosnië-Herzegovina :

IFOR (UK)-sector

Zuid-oost Bosnië-Herzegovina :

IFOR (FR)-sector

Verenigde Naties

Voor dit overzicht is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken: de Volkskrant, NRC Handelsblad, Algemeen Dagblad, De Telegraaf, de Gelderlander, Nieuwsblad van het Noorden, NOS-teletekst, The International Herald Tribune, Frankfurter Allgemeine Zeitung en The Times.

KROATIË

De inmiddels maanden durende strijd tussen de Kroatische president Franjo Tudjman en de oppositie om de macht in de hoofdstad Zagreb is uitgelopen op een prestigieslag die de politieke toekomst van Kroatië kan bepalen. Tudjman weigerde onlangs voor de vierde achtereenvolgende maal een burgemeester uit een van de oppositiepartijen te benoemen. Een brede coalitie van de oppositiepartijen haalde bij de verkiezingen in oktober 1995 de meerderheid in Zagreb en mag daarom de burgemeester voordragen. Volgens de Kroatische president zou de oppositie erop uit zijn het land te "destabiliseren" op bevel van "buitenlandse machten" die het uiteenvallen van Joegoslavië nooit hebben willen accepteren.

Wie Zagreb bestuurd, een stad met één vierde van alle kiezers en de helft van het economische potentiëel in Kroatië, heeft een belangrijke politieke macht.

Op 9 april zijn in het noorden van Kroatië vier moslims opgepakt die het voornemen hadden een aanslag te plegen op ex-generaal Abdic, voormalig commandant van Abdic-strijdkrachten, welke lange tijd hebben gevochten tegen het vijfde BiH-korps. Abdic heeft het laatste half jaar hoofdzakelijk gewerkt aan zijn terugkeer op het politieke vlak. Hij heeft zich nu kandidaat gesteld voor de presidentsverkiezingen in Bosnië. Op dit moment is het nog onduidelijk of hij een eigen carrière nastreeft, danwel wordt gestuurd door Zagreb.

De Kroatische bevolking is verpauperd, de mensen hebben meer interesse in de hoogte van hun salaris dan in de nationale trots. Vooral de middenklasse in de steden heeft zwaar te lijden gehad onder het uiteenvallen van Joegoslavië. In februari dit jaar braken er voor het eerst sinds de onafhankelijkheid stakingen uit in Kroatië. Arbeiders bij de spoorwegen, busdiensten en de postdiensten eisten forse loonsverhogingen. Er zijn nieuwe problemen die vanwege de oorlog werden verwaarloosd. Dit jaar zal vol veranderingen en onrust zijn, politiek, economisch, sociaal en juridisch, zo schreef het dagblad *Vecernji List*, gewoonlijk een spreekbuis van de machthebbers. De HDZ-leiders steken de Kroaten de ogen uit met de rijkdom die ze in de oorlogsjaren met onduidelijke zaken-deals hebben vergaard. Partijbonzen profiteerden van de privatisering door zich tegen een spotprijs meester te maken van villa's, hotels en bedrijven die eigendom waren van de staat. Tudjmans familie is geen uitzondering. De familie heeft in enkele jaren een

waar zakenimperium opgebouwd. Zoon Stjepan is eigenaar-directeur van "Het Vaderland", een bedrijf dat tientallen miljoenen verdient aan exclusieve contracten met het Kroatische leger en politie; dochter Nevenka heeft zich op de handel en het toerisme gestort; kleinzoon Dejan, net twintig, is mede-eigenaar en directeur van de snel groeiende Kaptol-bank.

De autoriteiten proberen tegenstanders de mond te snoeren. De nieuwe mediawet, die binnenkort in het parlement wordt behandeld, moet journalisten, in de woorden van parlementsvoorzitter en HDZ-voorman Vladimir Seks, "disciplineren". Voortaan zal publicatie van staatsgeheimen en beledigingen van autoriteiten worden bestraft. Maar het beleid van de autoriteiten werkt averechts: Volgens opiniepeilingen begint de populariteit van de Kroatische president te dalen.

Tudjman is een kat in het nauw meent een diplomaat in Zagreb. Zijn partij is verzwakt. De HDZ is geen geoliede machine, maar een beweging met allerlei stromingen die alleen door Tudjman bijeen worden gehouden.

KLEIN-JOEGOSLAVIË (Servië en Montenegro)

De leider van de Bosnische Serviërs, Radovan Karadzic, blijft onverminderd streven naar aansluiting van zijn "Servische Republiek" in Bosnië bij Joegoslavië (Servië en Montenegro). Alleen, zo zei hij op 1 april in Pale, zal die aansluiting "op vreedzame wijze" haar beslag moeten krijgen. Tegen het parlement van de "Servische Republiek" in Bosnië zei Karadzic: "Het nationale programma van de Serviërs voorziet in de éénwording van de Servische Republiek met Servië en Montenegro. We hebben er geen belang bij dat de (moslim-Kroatische) federatie in Bosnië instort. Dat zou leiden tot een oorlog tussen de moslims en de Kroaten waarbij we betrokken zouden worden. We zijn voor een vreedzame scheiding". Hij riep "het Servische volk" zich niets aan te trekken van "de internationale justitie noch van het oordeel van de geschiedenis, want de geschiedenis is getuige van de

verdwijning van volkeren". De Bosnische Serviërs, zo zij hij, accepteren niet dat het verlies van grondgebied definitief is. De internationale gemeenschap werd er door de leider van de Bosnische Serviërs van beschuldigd "te hebben gekozen voor de oorlog in Ex-Joegoslavië om de Balkan de NAVO op te dringen".

Radovan Karadzic heeft een asiel-aanbod van de Servisch-orthodoxe Kerk van de hand gewezen. De kerkleiding zou hebben voorgesteld zijn intrek te nemen in het Servische klooster Hilander in de Grieks-orthodoxe monnikenrepubliek Athos. Dat meldt het onafhankelijke Montenegrijnse blad Monitor. Het gebaar zou gelden voor het geval door het VN-tribunaal aangeklaagde leider van de Bosnische Serviërs "geen andere keus zou hebben". Volgens Monitor heeft Karadzic het aanbod afgewezen, omdat hij bij zijn aftreden van plan is met vrouw en dochter een particuliere psychiatrische kliniek te openen.

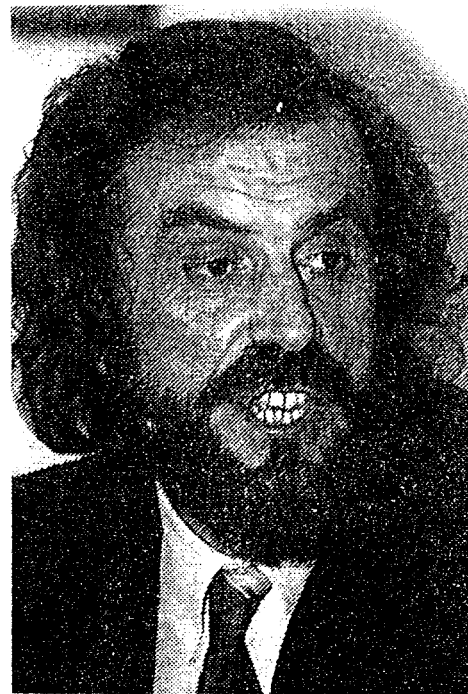
De weduwe, van de overleden leider van voormalig Joegoslavië, Marshal Tito, Jovanka Broz, beweert dat zij gevangen wordt gehouden door Servië. Haar "bewaakte" leven in Belgrado,

International Herald Tribune, 1 april

is een ellende. Ik ben zeer gekrenkt over de manier waarop ik wordt behandeld. Ik leef alleen, en ben omringd door mensen die als werk hebben mij in de gaten houden. Dit alles verteld zij in een interview aan een krant in Belgrado. "Ik heb niet eens een paspoort of ander reisdocument. Zelfs als ik vrienden wil bezoeken, moet ik dit aan de bewakers vragen." Jovanka trouwde met de 60 jarige Tito in 1952, op 28 jarige leeftijd. Zij heeft hem ontmoet, toen zij vocht voor de Partizanen gedurende de Tweede Wereld Oorlog. Dagen na de dood van Tito in 1980, moest zij in Tito's residentie, het Witte Huis, blijven. Daarna is zij verhuisd naar een luxe buitenwijk van Belgrado, Dedinje. Toen Tito zijn positie begon te verzwakken, eind 1970, waren de autoriteiten bang dat Jovanka zou trachten om politieke invloed uit te gaan oefenen. Men was daar toen niet blij mee, en hebben haar direct van het politieke toneel gehaald.

De leider van de Servische Vernieuwingsbeweging (SPO) en van de oppositie tegen het bewind van president Slobodan Milosevic, heeft het startsein gegeven voor de campagne van de Servische verkiezingen in september dit jaar, en wel met zo'n knal dat alle door het regime gecontroleerde media - wat in Servië wil zeggen: alle media, minus het enige nog onafhankelijke blad *Nasa Borba* - als één man over hem heenvielen. Draskovic riep de leiders van de Verenigde Staten, Rusland, Engeland, Duitsland, Frankrijk en Italië in een brief op te volharden in hun kritische houding jegens president Milosevic, de man immers die de beslissende stappen heeft gezet op de weg naar de verwoestende oorlogen in Kroatië en Bosnië. "De internationale gemeenschap verdoet haar kostbare tijd als ze verwacht dat een duurzame vrede kan worden bereikt door overleg met diegenen, dictators en oorlogsmisdadigers, die de oorlog zijn begonnen en hebben gevoerd, aldus Draskovic in zijn brief. De brief was een catalogus van aanklachten tegen de Servische president en zijn invloedrijke vrouw Mirjana, leider van de communistische partij Verenigd

Vuk Drašković

NRC Handelsblad, 5 april 1996

Joegoslavisch Links (JUL). Milosevic heeft de terreurcampagne tegen de democratische oppositie opgevoerd, de laatste onafhankelijke elektronische media de nek omgedraaid, de privatisering van de economie verhinderd, privébezit met geweld in bezit genomen, de onderdrukking door de politie geïntensiveerd, leden van de democratische oppositie voor militaire oefeningen gemobiliseerd en duizenden mensen gedwongen lid gemaakt van zijn partij. Wat informatie betreft is het land in duisternis gehuld. De burgers horen alleen de opvattingen van Milosevic pro-communistische partij en die van de openlijk communistische partij van zijn vrouw. Het leger, de politie, alle media, de banken, bedrijven, de maffia - alles is in handen van Milosevic en zijn vrouw, aldus Draskovic en zijn brief. De reactie van de Joegoslavische media was er één van extreme woede, vooral omdat hij zijn klachtenlijst aan buitenlandse politieke leiders had gestuurd. Draskovic, zo schreven de Joegoslavische media, heeft zich met zijn initiatief schuldig gemaakt aan verraad. Ondertussen proberen de Servische oppositiepartijen tot een coalitie te komen om de Milosevic socialisten te bestrijden.

Klein-Joegoslavië en Macedonië heb-

ben op 8 april een akkoord ondertekend ter normalisering van hun betrekkingen. Volgens de Duitse minister van Buitenlandse Zaken maakt het akkoord de weg vrij voor een beëindiging van het internationale isolement van Belgrado. Het akkoord werd in Belgrado ondertekend door de ministers van Buitenlandse Zaken van beide landen, Milan Milutinovic en Ljubomir Frckovski. Het akkoord voorziet in de normalisering van de betrekkingen door de uitwisseling van ambassadeurs. Met het akkoord doet Joegoslavië twee belangrijke concessies. In de eerste plaats betekend de erkenning van Macedonië de opgave van de Joegoslavische aanspraken op dat land. In de tweede plaats wordt door Belgrado voor het eerst toegegeven dat het Joegoslavië van voor 1991 niet meer bestaat. Griekenland heeft onmiddellijk geprotesteerd tegen de normalisering van de relaties tussen Belgrado en Skopje, omdat Joegoslavië in het akkoord Macedonië aanduidt met zijn officiële naam, Republiek Macedonië. Die naam is voor Athene taboe. Internationaal wordt Macedonië als gevolg van de Griekse bezwaren nog altijd aangeduid als "Voormalig Joegoslavische Republiek Macedonië", afgekort FYROM. Groot-Brittannië heeft een dag na de ondertekening het "nieuwe" Joegoslavië erkend. London loopt met de erkenning vooruit op een EU-besluit.

BOSNIË-HERCEGOVINA POLITIEK

Bosnië is op 1 april lid geworden van de Wereldbank. Op de dag van toetreding kreeg het direct een drietal kredieten met een gezamenlijke waarde van 269 miljoen dollar, waarvan de Wereldbank zelf 75 miljoen dollar betaald en de rest moet worden opgehaald op de tweede donorconferentie, later deze maand. Het geld wordt besteed aan de aankoop van bussen, het herstel van 23 belangrijke bruggen die in de oorlog zijn beschadigd of verwoest.

De partijen binnen de Moslim-Kroatische Federatie (MKF) hebben

overeenstemming bereikt over een derden punten tellend programma. Beide partijen besloten onder meer tot de invoering van een gemeenschappelijke vlag. De invoering van een nieuwe vlag is in het nationalistische belang van Bosnië. Verder is met ingang van 1 april een gemeenschappelijk douanesysteem van kracht geworden. En aan het eind van de maand moet het onderlinge betalingsverkeer zijn geregeld, met de Duitse mark als verrekeningsmunt.

De *Los Angeles Times* heeft op 5 april gemeld dat president Clinton goedkeuring heeft gegeven aan de levering van Iraanse wapens aan Bosnië. Het Witte Huis ontkent dat de president betrokken is geweest bij de geheime levering van Iraanse wapens. De president zou dat hebben gedaan ondanks het wapenembargo van de Verenigde Naties waar de Verenigde Staten officieel achter stonden en het Amerikaanse beleid om het Iraanse regime te isoleren. De woordvoerder van het Witte Huis, McCurry, zei dat de VS zich altijd hebben gehouden aan de wet en de resolutie van de Veiligheidsraad. Deze resolutie verbood het leveren van wapens aan de strijdende partijen in het voormalige Joegoslavië. Een luchtbrug uit Iran zou via Kroatië en Turkije duizenden tonnen lichte wapens, munitie, mortieren, anti-tankwapens en ander licht materieel Bosnië hebben binnengebracht. De wapensmokkel begon in 1994 en ging tot januari 1996 door.

De Franse regering wordt beschuldigd van illegale wapenleveranties aan het Bosnisch Servische leger (BSA). Dit met als doel gevangen gehouden Franse piloten veilig en levend terug te krijgen. Het zou gaan om een financiering aan Rusland, deze heeft aansluitend wapens geleverd aan het leger van Radovan Kradic en Ratko Mladic afgelopen maand december.

De Verenigde Staten willen niet meer dan 260 miljoen dollar betalen voor de wederopbouw van Bosnië. Een plan om de kosten voor de rest van dit jaar te delen met de Europese landen en de

rest van de wereld wijst de VS van de hand. Voor de opbouw van Bosnië-Hercegovina is 1.2 miljard dollar nodig, maar er is tot nu toe maar 790 miljoen dollar toegezegd.

Economisch zit Bosnië-Hercegovina volledig aan de grond. Het gemiddelde inkomen ligt momenteel op 865 gulden tegen 3300 gulden in 1990, een teruggang met 80 procent. Daarnaast heeft de oorlog de hele infrastructuur van het land, watervoorzieningen, elektriciteit en transport vernield. In het totaal moeten in het, door oorlog geteisterde Bosnië-Hercegovina zeventienhonderd projecten gefinancierd worden om het land te normaliseren. Wat cijfers: 60 procent van de woningen is beschadigd en 40 procent van de bruggen is kapot.

Op 12 april kwamen vertegenwoordigers van 55 landen en 29 organisaties in Brussel bijeen om over de opbouw van Bosnië te praten. De Bosnische Serviërs deden niet mee omdat ze niet in een delegatie met de moslims en Kroaten wilden zitten.

BOSNIË-HERCEGOVINA MILITAIR / NAVO

De NAVO dreigt alle partijen in Bosnië met inbeslagname van anti-vliegtuiggeschut. Volgens brigadegeneraal Andrew Cumming hebben de moslims, de Kroaten en de Bosnische Serviërs niet voldaan aan de termijn om het geschut te overhandigen of in een wapendepot te plaatsen. Hij zei dat de NAVO weet waar de meeste wapens zijn en sloot harde maatregelen, hoogstwaarschijnlijk uitgevoerd door de snelle-reactiemacht, niet uit. Hoe zo'n actie eruit zal zien werd niet gezegd.

IMPLEMENTATION FORCE (IFOR)

De minister van buitenlandse zaken van Duitsland, Kinkel, gaat er van uit dat de NAVO-inzet in Bosnië-Hercegovina op 20 december 1996 wordt beëindigd. De laatste IFOR-militair moet op deze datum zijn verdwenen. Volgens Kinkel kan een lang-

durige vrede niet door militairen worden afgedwongen. Men heeft duidelijke afspraken gemaakt dat men samen zou gaan en ook weer samen terug zou komen. Hiermee spreekt hij eerder gemaakte afspraken die in EU-kringen, in Sarajevo en de Duitse regering tegen. Ook de minister van defensie Rühle, staat aan de kant van Kinkel. Hij gaat over inzet van de "Bundeswehr" en de financiering hiervan, die geschat zijn op 700 miljoen Duitse mark. Daarbij rekent men nog niet de extra uitgaven die nodig zijn voor een inzet langer dan twaalf maanden. Men heeft voorlopig dit geld nog niet beschikbaar gesteld.

NOORD-OOST BOSNIË- HERCEGOVINA / IFOR (US)- SECTOR

Een Russische IFOR-militair is op zondag 7 april gewond geraakt bij een mijnongeval, hij is ter behandeling opgenomen in een Russisch veldhospitaal. Op donderdag 4 april zijn bij een mijn explosie in Noord-Bosnië drie Poolse IFOR-militairen zwaargewond geraakt aan hun benen, borst en ogen. Het ongeval vond plaats in de ZOS, ongeveer 20 km ten zuiden van Doboj.

Zes moslim-mannen zijn na een tocht van negen maanden over Servisch gebied terug gekeerd bij hun familie. De zes mannen zijn getuige geweest van de massa executies in Srebrenica. Ze hebben negen maanden als beesten geleefd in de wildernis, in holen geslapen en zich steeds verscholen houden voor Servische militairen. Ze hebben zich voornamelijk in leven gehouden met aardappels en koren. Na de uitputtende tocht zijn ze terecht gekomen in de plaats Tojsici, nabij Tuzla, waar ze werden overtuigd van het feit dat er vrede was. Ze hadden sporadisch opgevangen berichten, opgevangen op een zelfgemaakte radio, steeds gewantrouwd.

WEST BOSNIË- HERCEGOVINA / IFOR (UK)- SECTOR

Het leven in centraal-Bosnië - in het

gebied waar de Nederlanders zitten - gaat in een traag ritme voorbij. De Nederlandse jongens gaan zich enigszins vervelen, en dat is eigenlijk goed nieuws. Want als er veel werk aan de winkel was, dan zou dat betekenen dat het vredesakkoord niet werd nageleefd door de voormalig strijdende partijen. De dagen zien er grotendeels hetzelfde uit. Op de basis in Busovaca rusten de chauffeurs van het transportbataljon uit. 's Ochtends ontbijt: brood, plakje kaas of worst en een beker yoghurt. Dan aan de slag. Soms rijden ze naar Split, om voedsel of brandstof op te halen. soms is er niet al te veel te doen, en doden de soldaten de tijd met het verbeteren van de versperringen rondom de basis. Drie rollen prikkeldraad liggen er nu al om het terrein van de Nederlanders. Of de mannen zitten in de bar, waar de koffie gratis wordt geschonken. Bier kost er twee Duitse marken. Er wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de drie telefoons. (Voor 50 Duitse mark kun je 43 minuten naar Nederland bellen. en heeft het voornemen om een sauna te gaan bouwen. "Er treedt een sleur op, iedereen doet het zelfde", zegt een van de koks. Je komt nauwelijks van de compound af. Als de uitvoering van je taak een beetje routine wordt, dan dreigt er altijd saaiheid in te sluipen, want men vindt het niet meer uitdagend, zegt generaal Coopmans, commandant van

de Nederlandse troepen in Bosnië. Dat geldt met name voor de dagelijkse patrouilles. Maar ze hebben het nog druk genoeg met het verbeteren van hun onderkomen.

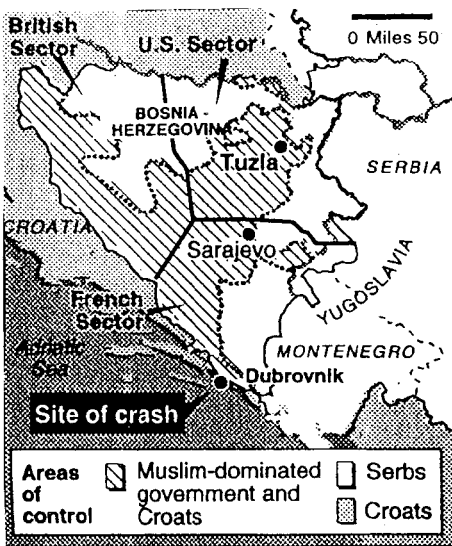
ZUID-OOST BOSNIË- HERCEGOVINA / IFOR (FR)- SECTOR

Bij een ongeluk nabij de havenstad Dubrovnik zijn op 3 april alle 35 inzittenden van een Amerikaans vliegtuig om het leven gekomen. Onder de slachtoffers is de Amerikaanse minister van handel, Ronald Brown. Het toestel, een T43 A, de militaire versie van een Boeiing 737, kwam van de Amerikaanse vliegbasis Ramstein in Duitsland. Het toestel verdween na een vlucht van uit Tuzla om even voor drie uur s'middags, kort voor de landing in Dubrovnik, van het radarscherm. Op dat moment was het weer extreem slecht. Aanvankelijk werd aangenomen dat het toestel in zee was gestort, maar later in de middag werd duidelijk dat het tegen een heuvel (St John) te pletter was geslagen. Deze heuvel is 780 meter hoog en ligt vier kilometer van het vliegveld Cilipi. Het terrein was moeilijk begaanbaar en helikopters konden vanwege de storm niet uitvliegen. Het middengedeelte van het neergestorte toestel lijkt volkomen te zijn uitgebrand. De ramp is vrijwel

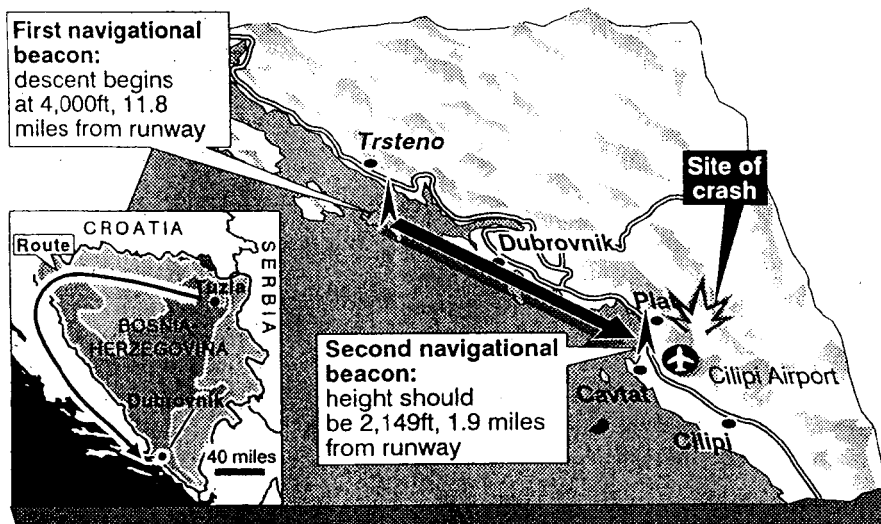
■ Enkele uren voor het ongeluk at de Amerikaanse minister Ron Brown nog een hamburger tijdens een bezoek aan de soldaten van de IFOR-vredesmacht in Tuzla. © Reuter

Nieuwsblad van het Noorden, 4 april 1996

International Herald Tribune, 4 april

zeker te wijten aan een fout van de piloot, die was gedwongen uitsluitend op zijn instrumenten te landen. De ware toedracht is moeilijk te achterhalen daar het toestel geen "black box", (vluchtrecorder) aan boord had. Waarschijnlijk is het vliegtuig uit koers geraakt.

The Times, 5 april 1996

Het vliegtuig had het vliegveld van Dubrovnik parallel aan de kust moeten aanvliegen, maar naderde het vliegveld in plaats daarvan langs een koers boven land, tussen twee bergketens. Het reddingswerk werd bemoeilijkt door het feit dat in het gebied nog veel mijnen liggen. De Kroatische president, Franjo Tudjman sloot oorlogsgeweld als oorzaak van de vliegcrash uit. Er waren in het gebied bij Dubrovnik geen vijandelijkheden geweest, zo zei Tudjman.

Minister Brown leidde een handelsdelegatie. Die zou besprekingen voeren over projecten voor de wederopbouw van Bosnië. De dood van de minister, betekend een zware tegenslag voor de wederopbouw van Bosnië.

In B-H is wederom een tot de Duitse IFOR-troepen behorende militair gewond geraakt. Een dertig jaar oude onderofficier van het "pionierbataljon 1" werd op zaterdagmiddag 6 april bij herstelwerkzaamheden aan een noodbrug, 45 km ten noorden van Mostar zwaar gewond. Hij kwam onder een neervallend brugdeel terecht. Hij is voor behandeling naar het Duitse veldhospitaal in Split overgevoerd.

VERENIGDE NATIES

Het door moslims gedomineerde Bosnische regeringsleger heeft tot februari 1993 VN-konvoeien gebruikt om munitie Sarajevo binnen te smokkelen. (Een VN-wapenembargo tegen

alle republieken van het voormalige Joegoslavië zorgde ervoor dat de Bosnische regering geen nieuwe wapens of munitie legaal het land in kon krijgen). Dat zegt generaal Sefer Halilovic, die tot en met juni 1993 aan het hoofd van het Bosnische leger stond. "Een miljoen kogels is vervoerd in VN-konvoeien", aldus Halilovic. De kogels werden verstopt, zo zegt hij, in ijzeren flessen, waar officieel zuurstof in zat. Dit gebeurde in Visoko, op veertig kilometer van Sarajevo. Ver

Those Aboard

Reuters

The U.S. State Department on Thursday issued a list of 35 names of people on board the Air Force flight carrying Commerce Secretary Ronald H. Brown that crashed as it approached the Dubrovnik airport on Wednesday. Croatian rescue teams have said 33 bodies were recovered.

There was no immediate explanation from the State Department of the discrepancy:

- Ronald H. Brown, Commerce Secretary.
- Adam Darling, Commerce Department.
- Gail Dobert, Commerce Department.
- Charles Meisner, Commerce Department.
- William Morton, Commerce Department.
- Lawrence Payne, Commerce Department.
- Carol Hamilton, Commerce Department.
- Steve Kaminski, Commerce Department.
- Kathy Kellogg, Commerce Department.
- Kathryn Hoffman, Commerce Department.
- Duane Christian, Commerce Department.
- Naomi Warbase, Commerce Department.
- Lee Jackson, European Bank for Reconstruction and Development.
- Jim Lewek, Central Intelligence Agency.
- Barry Conrad, chairman and chief executive officer of Barrington Group.
- Paul Cushman, chairman and chief executive officer of Riggs International Banking Corp.
- Robert Donovan, president of ABB Inc., the U.S. subsidiary of Asca Brown Boveri Ltd.
- Claudio Elia, chairman and chief executive of Air & Water Technologies Corp.
- David Ford, president and chief executive officer of InterGuard Corp, the company that oversees Guardian Industries glass manufacturing operations in Europe.
- Frank Maier, Enserch Corp. senior vice president.
- Walter Murphy, vice president of global sales, AT&T Submarine Systems.
- Leonard Pironi, chairman and chief executive officer of Parsons Corp.
- John Scoville, Harza Engineering Co. chairman and chief executive officer.
- Donald Turner, president of Bridge Housing Corp.
- Stuart Tholan, president of Bechtel Europe, Africa, Middle East, Southwest Asia.
- R. A. Whittaker, vice president of energy equipment group, Foster Wheeler Corp.
- Nathaniel C. Nash, New York Times reporter.
- Captain Ashley Davis, pilot.
- Captain Tim Schafer, pilot.
- Staff Sergeant Gerald Aldrich, flight mechanic.
- Staff Sergeant Robert Fington Jun., steward.
- Sergeant Cheryl Turnege, steward.
- Sergeant Shelly Kelly, steward.
- Dragica Lendic Bedek, Croatian interpreter.
- Niksa Antonini, Croatian photographer.

The Times, 5 april 1996

volgens werden de zuurstofflessen op konvoeien geladen van de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR, die de flessen over Servisch gebied de stad binnenreden. De konvoeien werden beschermd door de tanks van de VN-vredesmacht UNPROFOR. De route die werd afgelegd, ging via Visoko, Hadzici en Ilidza naar Sarajevo. Omdat de Servische omsingelaar slechts VN-konvoeien met humanitaire hulp doorliet en alle VN-konvoeien contro-

leerde op wapens, moest alles in het diepste geheim gebeuren. De VN wisten er vanzelfsprekend niets van. Die hebben ons nooit moedwillig geholpen. Zelfs de islamitische landen die deel uitmaken van de VN, hebben nooit een oogje dichtgeknepen, zegt Halilovic. De UNHCR en de VN in Sarajevo zeggen niets van de smokkel te weten. De Bosnische Serviërs hebben vanaf het begin van de oorlog beweerd dat de moslims VN-konvoeien gebruiken om wapens naar de enclaves te smokkelen. Zij hebben hun beweringen echter nooit gestaafd met bewijzen. De munitie-smokkel in zuurstofflessen is negen maanden goed gegaan. Pas in februari 1993 kwam een Bosnisch-Servische soldaat tijdens een routinecontrole achter de werkelijke inhoud van de flessen. Halilovic: De flessen waren natuurlijk veel te zwaar. Een Serviër rook onraad en controleerde de inhoud. Daarna was de munitie-smokkel afgelopen. Verder werden er ook grote raketten, Rode Pijlen genaamd, Sarajevo binnen gesmokkeld. Dat gebeurde via de luchthaven, die bewaakt werd door de VN. Franse blauwhelmen lieten niemand toe zegt Halilovic, dus toen hebben wij de raketten tot vlak buiten Sarajevo gebracht. Daarna legden we ze op een brancard, deden er dekens overheen en maakten er een infuus aan vast. Vervolgens renden Bosnische artsen over de luchthaven. Als ze dan werden tegengehouden door de Franse blauwhelmen, riepen de doktoren: we moeten erdoor, want onze zwaargewonden moeten naar het ziekenhuis. Op deze manier bereikten de raketten de stad.

De Bosnisch-Kroatische generaal Tihomir Blaskic, die is aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden, is op 1 april uit eigen wil naar Nederland gegaan. "Ik zal alleen de waarheid zeggen; ik ben onschuldig", zei de generaal voor zijn vertrek op het vliegveld van de Kroatische hoofdstad Zagreb. Blaskic, die burgerkleren droeg, werd vergezeld door zijn advocaat, Zvonimir Hodak en door zijn vrouw. Blaskic is na zijn aankomst op Schiphol, over gebracht naar de strafgevangenis in Scheveningen. Daar moet hij formeel

Tihomir Blaskic ...speciaal onderkomen...

de Telegraaf, 4 april 1996

als eerste Kroaat in één van de speciale cellen van het Tribunaal. Maar Antonio Cassese, de president van het Joegoslavië-Tribunaal, stond toe dat de officier op een geheime plek in Nederland zijn proces tegemoet mag zien. Blaskic moet wel zelf voor de kosten van huisvesting en bewaking opdraaien: zeventienduizend gulden per dag. Het regime in het privé-onderkomen zal, aldus een woordvoerder van het tribunaal, overigens gelijk zijn aan dat van de Scheveningse strafgevangenis, waar de andere gevangenen van het tribunaal verblijven. Cassese staat Blaskic niet toe zijn privé-onderkomen te verlaten, te telefoneren of met journalisten te praten. Bezoek mag hij uitsluitend ontvangen in het detentieblok van de VN in Scheveningen. Het tribunaal klaagde de generaal op 13 november vorig jaar aan wegens moord op honderd moslimburgers in het dorpje Ahmici in het Lasva-dal in Centraal-Bosnië in 1992/93. Blaskic had toen het bevel over eenheden van het Bosnisch-Kroatische leger (HVO). De generaal wordt in het Kroatische leger beschouwd als een oorlogsheld die de Bosnische-Kroaten verdedigde. De Kroaten waren woedend over de aanklacht en beschuldigden het VN-tribunaal ervan "Kroatië zwart te willen maken". Mensen die hem kennen, beschrijven Blaskic als een "rationeel mens die bijzonder strikt omging met

het respect voor de oorlogsnormen".

Nederland weigerde op 3 april het transport naar Sarajevo te verzorgen van de Bosnisch-Servische kolonel Krsmanovic. Den Haag werkt niet mee aan het vervoer van verdachten buiten Nederland. Uiteindelijk arriveerde de officier met een door het VN-tribunaal gecharterd vliegtuig in Bosnië. Het tribunaal had gehoopt Krsmanovic als getuige te kunnen gebruiken maar de officier weigerde verklaringen af te leggen. Voor de beschuldiging van moord had de VN-rechtbank onvoldoende bewijs.

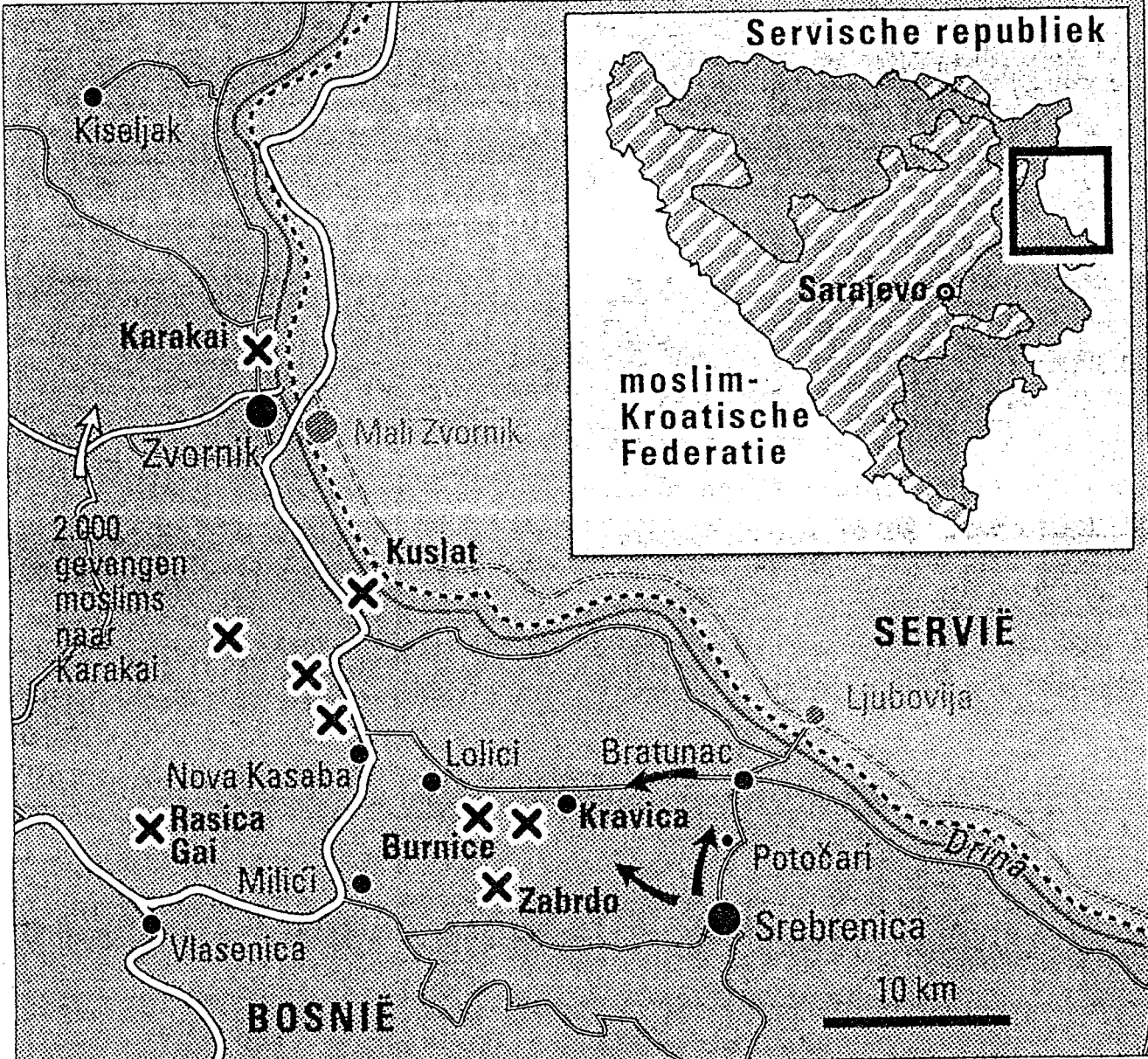
Onderzoekers van het VN-tribunaal zijn op 2 april in de buurt van Sarajevo begonnen met het onderzoek naar de massamoord op moslim-bewoners van de enclave in juli 1995. Volgens een woordvoerder van het tribunaal gaat het om een "zeer beperkte missie" van zes mensen, die een tiental locaties, waar mogelijk massagraven zijn, gaan bezoeken en onderzoeken. "Het gaat om een voorhoede-missie, die een aantal praktische kanten zal bekijken en de veiligheid rond de graven in ogenschouw zal nemen. De leden van het team gingen eerst naar een door Amerikaanse troepen bemande NAVO-basis in Vlasenica, aan de rand van het gebied waar zal worden gezocht. Zo zullen de experts de afmetingen nemen van de mogelijke graven, aan de hand waarvan beslissingen kunnen worden genomen over de benodigde materialen en mensen. Ook zal bekeken worden of er mijnen liggen op de locaties". IFOR stelt ± honderd man, gesteund door aanvalshelikopters en artillerie ter beschikking van de experts. Ze garanderen voor zover mogelijk de veiligheid, eventuele medische hulp en de verbindingen van de experts met de buitenwereld. De onderzoekers hebben op 4 april blinddoeken gevonden op een plaats waar vermoedelijk een massagraf ligt. De blinddoeken zijn een indicatie dat er executies zijn uitgevoerd. De onderzoekers hebben tot nu toe een aantal menselijke botten gevonden en één volledig skelet. Ze doen geen mededelingen aan de pers. In Mrkonjic Grad, in West-Bosnië heb-

ben Servische onderzoekers de afgelopen periode honderden lijken opge-

graven uit een massagraf. Volgens hen gaat het om Servische soldaten en bur-

gers die door Kroaten zijn vermoord.

NRC Handelsblad 030496/ Bron: Christian Science Monitor.

↖ vluchtelingenstroom moslims na de val van Srebrenica op 11 juli 1995
X plaats die onderzocht wordt op aanwezigheid massagraf

DE DROOM VAN ÉÉN GROOT ALBANIË.

Aooi C. de Waart

BALKANLOGICA: Serviërs en Grieken zijn bang voor een Groot-Albanië?

Waar toe een nationalistische uitbarsing eventueel zou kunnen leiden? Mohammedaanse solidariteit heeft al tot Turkse toenadering in het zuiden van de Balkan geleid, wat zowel bij de Serviërs als Grieken weer argwaan oproept. De Servisch-Griekse boycot van Macedonië zorgden ervoor dat er een oost-west handelsroute werd gecreëerd tussen Turkije in het oosten en uiteindelijk Italië (via Albanië) in het westen.

Bron: Vrij Nederland, Elsevier, Europäische Sicherheit, Le Monde, TDCK.

ALBANIË

Albanië is het armste, economisch meest onderontwikkelde en politiek gezien het zwakst ontwikkelde land in dit deel van Europa. Net zoals in zoveel post-communistische landen overheerst corruptie en criminaliteit het bestuurlijke en economische apparaat. Er wordt gezegd dat de toestanden in Albanië alleen maar overtroffen worden in zware misdaad films. Niets ontgaat het wakend oog van de misdaad-organisaties, de armoede maakt een toestroom van nieuwe jonge criminelen onuitputtelijk. Tegelijkertijd is Albanië het land dat het minst geprofiteerd heeft van het uiteenvallen van het communistische regime. Ze noemen het de gewapende democratie. Weinig vrijheid en schending van mensenrechten zijn aan de orde van de dag. Albanië is hard op weg om een politiestaat te worden dat alles onderdrukt wat in zijn weg staat. Zelfs rechters worden gearresteerd omdat het door hun uitgesproken oordeel niet in de politieke lijn past. De regering o.l.v. president Bersiha gaat als dictators tekeer in een land dat met geweldige problemen kampt en mogelijk instort.

Zo chaotisch als de situatie binnen de grenzen van Albanië zijn, zo problematisch is ook zijn relatie met de buuren.

De Albanese claim op ruimte en verbondenheid tussen alle Albanese, van Montenegro tot Kosovo, in de regio Zandzak en Macedonië is de welhaast absurde droom. Zonder een "Balkan-oorlog op de zuidflank" is zo'n doel niet te bereiken. Deze droom zit diep geworteld in het Albanese verlangen. Delen van deze droom zitten in elk partijprogramma verwerkt bij de politici in Tirana, daar wordt nagedacht over het Kosovo-Albanese vraagstuk (zie eerdere publikatie), maar ook over de problemen rond de Albanese minderheid in Zuid-Macedonië. Een kleine 300.000 Albanese hebben werk en leven op Grieks grondgebied en ondersteunen de Albanese economie.

Toch worden we geconfronteerd met vreemde, spanning opwekkende beslissingen van de Albanese regering. In 1992 sloot het een economisch verbond met Turkije, wat de buurlanden tot razernij dreef. Zij zagen in deze daad, "de Droom", het Groot Albanië op zich af komen. Deze droom heeft nogal wat wantrouwen bij de burens ontwikkeld. Dit wantrouwen is wederzijds.

DE FRJ (Federatie Klein Joegoslavië -Servië en Montenegro) met zijn VJ (leger) maken er geen geheim van dat als Albanië de Kosovo-Albanese op enige manier ondersteunt, hun tanks niet aan de Albanese grens halt zullen houden.

De Macedonische nationalistische partij IMRO heeft Groot-Macedonische plannen, waarbij m.n. de zuid-west hoek het te verduren krijgt.

Maar ook in Griekenland laten de nationalistische zich horen als het gaat over Albanië. In het zuiden van Albanië (Noord-Epirus) wonen nogal wat Grieken op Albanese grondgebied en

mocht Albanië deze Grieken ook maar iets doen dan kunnen ze op zware straf rekenen. Het verleden heeft geleerd dat hier nogal wat loos is. Albanië speelt een gemeen spel met Griekenlands positie op de Balkan. Griekenland en Macedonië hebben nogal wat problemen over, verandering van de Albanese grondwet waarin nog steeds aanspraak wordt gemaakt op Grieks grondgebied. Verandering van de Macedonische vlag waar de zon van Vergina op staat, het schildembleem van Alexander de Grote en een schriftelijke garantie dat de bestaande grenzen onveranderlijk zijn. Griekenland heeft (nog) geen aanvalsplannen klaar liggen om Albanië binnen te vallen. Wat ze wel belangrijk vinden is het respecteren van de mensenrechten door Albanië.

Het Albanese Nationalisme kan een Griekse vijand goed gebruiken.

MACEDONIË

Tussen integratie en irredentisme (beweging voor inlijving van "onbevrijd" gebied bij het stamland) is de Albanese minderheid de spil van de stabiliteit in Macedonië.

De Macedonische macht weigert het bestaan van de universiteit van Tetovo, waar in de Albanese taal wordt gedoceerd, te erkennen. Uit vrees het breekbare evenwicht tussen de twee hoofdcomponenten van het etnische mozaïek, dat Macedonië is, te breken, wordt de universiteit nog niet formeel verboden.

Nadat twee keer geweld is gebruikt heeft de regering nu besloten de struisvogelpolitiek toe te passen.

De bevolking bestaat voor 66% uit Slavische Macedoniërs en voor 22% uit Albanese. Deze twee bevolkingsgroepen hebben eeuwenlang zonder botsingen, maar ook zonder zich te mengen, naast elkaar geleefd. Meer dan waar ook op de Balkan hebben twee gemeenschappen elkaar getolereerd.

Door de Macedonische president, Kiro Gligorov, die zijn land heeft weerhouden van nationalistische waanzinnigheden, is een regeringscoalitie gecreëerd waarvan zijn partij, de PPD,

deel uitmaakt. In de coalitie is ook de Albanese politiek opgenomen.

De deelname van Albanen in de regering heeft bijgedragen aan de politieke stabiliteit van het land, maar de Albanese kwestie, waarvan in zekere zin toch de toekomst van Macedonië en misschien zelfs van de rest van het zuidoosten van de Balkan afhangt, is er nog niet mee geregeld.

Het lot van Kosovo, waar gedurende vijf jaar het apartheidsklimaat door de Servische macht is onderhouden, kan ieder moment een burgeroorlog worden. De ultra's dromen van een scheiding van de westelijke zone waar de Albanen geconcentreerd zijn en dromen van een "Groot Albanië". De meer gematigden willen een grotere autonomie voor wat land betreft of zelfs de status van een grondwettelijke natie die onder Tito was toegestaan en die de Macedonische communisten in 1988 hebben afgeschaft.

Hoewel de Albanen verdeeld zijn, zijn ze allemaal ontevreden over het onderwijssysteem, hun ondervertegenwoordiging in de politiek en in de huidige ondernemingen van de staat. In de huidige regering hebben de Albanen vier ministers en 19 van de 120 zetels (waarvan 10 voor de PPD). Ze kunnen weinig gewicht in de schaal leggen bij politieke beslissingen. Ondanks de beloften van de president blijft de ongelijkheid van kansen onveranderd. De deelname van Albanen in het leger, bij de politie en in de economische sleutelfuncties blijft verwaarloosbaar.

Ieder jaar verlaten Albanen het land om hun kansen in Duitsland, Zwitserland of Oostenrijk te beproeven. Anderen creëren door kleine ondernemingen een autarkie (gesloten economisch systeem), en scheiden zich meer en meer

af van de rest van het land.

De laatste jaren hebben de Macedonische autoriteiten nieuwe basis- en middelbare scholen gecreëerd waar in de Albanese taal wordt les gegeven. Maar ze weigeren nog steeds om een faculteit waar in het Albanees wordt gedoceerd, op te richten. Door gebrek aan voldoende niveau missen de Albanen hun examens en wordt hun ontwikkeling geremd. Tot 1990 gingen de Albanen naar de universiteit van Kosovo. Deze is door de autoriteiten van Belgrado gesloten. De Albanese autoriteiten in Macedonië maken zich ongerust over het niveau van de nieuwe generatie. Een professor aan de universiteit van Pristina zegt: "Macedonië is een multi-etnische staat, maar de regering wil er een nationale staat van alléén maar Macedoniërs van maken. En om dit doel te bereiken limiteert ze het niveau van het onderwijs voor de Albanen. Dezelfde professor is samen met een groep intellectuelen een project gestart om op de universiteit in het Albanees te doceren. Dit plan is in juni 1994 aan de regering gepresenteerd. Vijf maanden later zijn studenten in staking gegaan. In december 1994 en januari 1995 volgden verschillende manifestaties. Bij de laatste greep de politie in en er vielen een dode en dertig gewonden. De rector is aangehouden en later na betaling van een borgsom weer vrijgelaten. De universiteit van Tetovo telt 1300 studenten. Ze krijgen les in huizen die door de bevolking ter beschikking zijn gesteld.

Nu onthoudt de Macedonische macht zich van brute onderdrukking en overweegt om op verschillende faculteiten lessen in het Albanees te laten geven. Maar er rest nog een lange weg.

Ook de internationale onderhandelaars proberen de dialoog tussen de twee gemeenschappen te vernieuwen. Max van der Stoep heeft de regering gevraagd het probleem te regelen in het kader van de internationale conventies die Macedonië in 1990 heeft ondertekend. Ondertussen gaan de intimidatie-maatregelen zoals het confisceren van studieboeken, verder. Maar bij buitenlands bezoek lijkt alles in orde. De jonge Macedonische eerste minister, Branko Crvenkovski, verzekert dat zijn regering niet van mening zal veranderen en door zal gaan de universiteit van Tetovo als illegaal te beschouwen. Verder zegt hij: "We moedigen de ontwikkeling van de rechten van de mens en de nationale minderheden aan, maar gescheiden onderwijs leidt tot "ghetto-toestanden" en daarmee tot desintegratie in Macedonië".

Van al deze hierboven aangegeven dreigingen is die van de FRJ de meest waarschijnlijke.

INTERESSE IN ALBANIË.

Duitsland heeft sinds 2 oktober 1987 diplomatieke betrekkingen met Albanië. Duitsland heeft meerdere honderden miljoenen DM aan hulp geschonken aan Albanië. Nog belangrijker is de politieke druk van Bonn op Tirana om de Albanese achterdocht tegen zijn bureaus te verminderen en tracht elk militair plan in de richting Kosovo te elimineren.

De Verenigde Staten hebben Albanië gebruikt als uitvalsbasis voor hun onbemand verkennings vliegtuig welke boven Bosnië actief was.

De vraag waarom deze interesse er plotseling is, kan mogelijk beantwoord worden doordat Albanië deel uitmaakt van de zwakke onderzijde van Europa.

ANGOLA, NOG EEN LANGE WEG TE GAAN

Elnt P.M. de Rooij

De dood van twee UNMO's en een NGO-medewerker werpt een schaduw over het vredesproces. Met de recentelijke uitspraken van UNITA-leider Savimbi kan men zich afvragen of hij in een opwelling heeft verwoord hoe hij werkelijk denkt over het vredesproces. De belofte van de regering, dat na het einde van de oorlog alles beter zal worden, heeft na anderhalf jaar vrede de bevolking nauwelijks iets opgeleverd. De bevolking en economische experts hechten nog nauwelijks geloof aan deze belofte. De militaire strijd zal langzaam plaatsmaken voor een politieke en economische, waarbij de rijkdommen van het land de inzet zullen zijn.

Voor dit artikel is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken: AD, NRC-handelsblad, Le Nouvel Afrique Asie, Herald Tribune, SWB (Summary of World Broadcasts), Angola Peace Monitor en South Scan, Southern Africa Chronicle

UNAVEM-VOERTUIG AANGEVALLEN

De dood van twee UNMO's (United Nations Military Observers) en een Britse burgermedewerker van de NGO (Non Governmental Organisation) Oxfam Aid Organisation, heeft een zwarte dag veroorzaakt in de geschiedenis van UNAVEM. Het drietal kwam 3 april op de weg van Cubal naar Benguela tijdens een hinderlaag om het leven. Een blauwhelm uit India werd daarbij ernstig gewond. De omgekomen UNMO's komen uit Zimbabwe en Jordanië. Een door UNAVEM geleide commissie, waarin ook regerings- en UNITA-vertegenwoordigers zitten, zal de zaak onderzoeken. Eind mei loopt het mandaat voor UNAVEM af en verlenging zal zeker afhankelijk zijn

van ernstige schendingen of een terugslag in het vredesproces.

QUARTERING-AREAS

Volgens UNITA hebben inmiddels vijftienhonderd van haar soldaten zich in de quartering-area Ngove (provincie Huila) gemeld. Naar het gebied zouden echter nog talrijke families onderweg zijn. Het zijn namelijk niet alleen de soldaten die zich melden, maar ook hun families die overal met hen meetrekken. Problemen met de brug over de rivier de Cuando heeft de toestroom tijdelijk stil gelegd.

In de quartering-area Quibala (provincie Cuanza Sul) is het aantal inmiddels opgelopen tot driehonderd. De Joint Commission heeft besloten dat de faciliteiten voldoende waren om de UNITA-soldaten in Quibala en Ngove te ontvangen. UNITA vindt echter dat de faciliteiten beter moeten worden voordat zij haar soldaten stuurt.

De Joint Commission heeft geconstateerd dat de Quibala een ziekenhuis heeft, een geautomatiseerde administratie, een hal om wapens te registreren en drinkwater.

Op 25 maart is wederom een nieuw kamp geopend in Ntucó (provincie Zaire). De toestroom is daar nog niet op gang gekomen omdat UNITA nog niet wist of FAA-eenheden zich hebben teruggetrokken uit Cungó, Quelo en Quiximba. Er komen meldingen uit Ngove en Quibala waar door gebrek aan voedsel en medicijnen gedemobiliseerde soldaten gedwongen worden de kampen te verlaten op zoek naar voedsel. Inmiddels zijn er zeven quartering-areas geopend en is de achtste (Andulo) in voorbereiding. UNITA-troepen weigeren echter de barakken te betrekken in Andulo, wegens het ontbreken van voldoende veiligheid. Dit ontbreken van veiligheid wordt door de regering en UNAVEM ontkent. UNITA zegt te zijn aangeval-

len in Andulo, maar UNAVEM heeft dit niet kunnen bevestigen.

Vanwege het nog steeds ontbreken van voldoende comfort in de quartering-areas, zijn verschillende soldaten en hun families weer vertrokken.

Het tempo waarin UNITA haar troepen demobiliseert is echter zeer traag. Volgens VN-opgave zijn er op 2 april nog maar 17.566 man geregistreerd. De kwaliteit van deze troepen geeft niet de indruk dat het hier gaat om de echte strijdmacht van UNITA. UNAVEM heeft tot op heden slechts honderd kilo aan munitie verzameld en slechts lichte wapens overhandigd gekregen. Het binnengekomen zwaar materiaal is tot op heden te verwaarlozen. Vanwege het enorme wantrouwen t.o.v. de regering zal UNITA haar beste eenheden en zware wapens zo lang mogelijk buiten de quartering-areas houden. Volgens afspraken, die beide leiders tijdens hun ontmoeting op 1 maart in Libreville (Gabon) hebben gemaakt, dient de kazernering van de UNITA-eenheden in mei te zijn voltooid waarna begonnen kan worden met de formatie van het nieuwe regeringsleger, de FAA. Het laatste zou in juni moeten zijn afgerond.

REGERINGSSOLDATEN MAKEN BEGIN MET TERUGKEER NAAR KAZERNE

Het regeringsleger heeft de eerste fase afgesloten van de kazernering van haar troepen. Op 31 maart hebben zich in de zuidelijke regio zo'n vierhonderdvijftig militairen vanuit Dimba, Cuvelai en Chibemba in de dichtstbijzijnde kazerne in Techamutete gemeld. De regering zegt inmiddels zo'n vierendertighonderd man van de Rapid Intervention Police (RIP) te hebben gekazerneerd in de provincies Huila, Moxico, Uige, Luanda, Benguela en Huambo.

PRESIDENT DOS SANTOS VOOR ONDERZOEK NAAR FRANKRIJK

President Dos Santos is op 7 april naar Frankrijk vertrokken om daar een me-

disch behandeling te ondergaan en voor rust. Tijdens zijn afwezigheid zal zijn functie worden waargenomen door de voorzitter van de nationale vergadering, Fernando Jose Dias da Franca van Dunem.

SAVIMBI DOET OPMERKE- LIJKE UITSPRAKEN.

Savimbi heeft op 13 maart ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van UNITA, enkele opmerkelijke uitspraken gedaan. Hij zegt nog steeds niet te weten of hij de post van vice-president zal accepteren of niet. Hij stelde de vraag aan de menigte waarop deze met nee antwoordde.

Hij uitte zijn kritiek op Portugal dat Angola in handen van de MPLA heeft gegeven. Eén van de grootste fouten volgens Savimbi, was het ondertekenen van het Bicesse-akkoord in 1991. UNITA had alles in huis om haar gevecht voort te zetten. De verkiezingen zijn door bedrog gewonnen, maar ondanks dat heeft Savimbi stand gehouden.

Verder zegt hij dat UNITA geen deel wil nemen aan een regering van nationale verzoening als de andere oppositiepartijen daarin niet in vertegenwoordigd zijn.

Savimbi vindt het ontwapenen van zijn troepen een moeilijke taak. Zijn leven zal volgens hem doelloos zijn en na ontwapening zou hij liever sterven. Hij kent geen voorbeeld van een historisch leider die, nadat hij zijn troepenmacht ontwapend had, aan de macht is gebleven. Hij wenst de achttien UNITA-generaals, die een plaats in de FAA hebben gekregen, succes.

De speciale VN-afgezant Blondin Beye, UNAVEM-commandant gen Sibanda, de Amerikaanse ambassadeur Steinberg, alsmede de ambassadeurs van Portugal en Rusland, hebben tijdens een bezoek aan het hoofdkwartier van Savimbi in Bailundo hun ongerustheid uitgesproken over Savimbi's uitspraken. Savimbi heeft hen echter verzekerd dat hij de afspraken van Libreville en het Lusaka-protocol zal uitvoeren. De ongerustheid die bij de regering is ontstaan, komt vol-

gens UNITA omdat de toespraak verkeerd is geïnterpreteerd.

ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN

Doordat de Angolezen niet in staat zijn hun politieke onenigheid bij te leggen en een werkbaar regeringssysteem in te stellen als voorwaarde voor een stabiele economisch basis, zal de weg naar algemene welvaart geblokkeerd blijven. De enige twee sectoren die floreren zijn de olie- en de diamantwinning. Het zijn ook de belangrijkste grondstoffen waar de internationale zakenwereld in is geïnteresseerd, waardoor het land niet in de vergetelheid raakt.

De oliewinning is in 1995 al met 26 procent gestegen tot 620.000 vaten per dag en zal waarschijnlijk binnen zes jaar de grens van een miljoen vaten bereiken. De gemiddelde verkoopprijs per vat lag tussen de 17 en 18,5 dollar. Het zou de welvaart in het land enorm kunnen verhogen zij het dat veel van de opbrengst verloren gaat in aankoop en afbetaling van wapens. Van het staatsbudget (voornamelijk olie-inkomsten) gaat 50 tot 70 procent naar defensie. De winst uit de oliewinning is voor de komende drie jaar al bij voorbaat uitgegeven aan de aankoop van wapens. Door corruptie op het hoogste niveau zijn de juiste olie-inkomsten niet bekend. Er verdwijnt tussen de olieplatforms en de bank veel geld.

Lands financiën blijven in een droevige toestand vanwege de incompetentie, corruptie en de instabiliteit in het land. De in 1995 ingevoerde nieuwe kwanza was eind 1995 al weer 43 procent in waarde gezakt. Voor honderd dollar kreeg men eind 1995 tweeënehalf miljoen kwanza's. De inflatie bedroeg in 1995 ruim 3700 procent. In bepaalde delen van het land wordt de kwanza als betaalmiddel helemaal niet geaccepteerd en vindt er alleen ruilhandel plaats. Het zijn de dollars die de economie draaiende houden, wat een enorme verhoging veroorzaakt van de kosten van het levensonderhoud in Luanda. Daar zijn leraren voor de tweede maal in staking gegaan voor

betere salarissen die gekoppeld dienen te worden aan de dollar. De rijkdom en luxe van een kleine elite in Luanda staat in schril contrast met de rest van het land, dat al begint in de krottenwijken van Luanda.

De voortdurende verlaging van de levensstandaard in combinatie met de onveiligheid en de incompetentie van de regering, zijn de belangrijkste oorzaken van de toenemende corruptie en criminaliteit.

Voor de diamantwinning geldt hetzelfde verhaal. Ook hier gaan veel inkomsten voor de staat verloren. De staatsmaatschappij Endiama kan een aanzienlijk deel van de diamantgebieden in Lunda Norte en Lunda Sul niet ontginnen omdat deze liggen in door UNITA gecontroleerd gebied, in gebieden die door zwaar bewapende groepen worden afgeschermd of door de regering zijn verpacht aan andere mogendheden om daarmee uitstaande schulden te compenseren. Alleen al door UNITA is, volgens een bron uit de diamantindustrie, via Zaire voor zo'n honderdenvijftig miljoen dollar aan diamanten gesmokkeld. Nu UNITA nagenoeg van internationale hulp is verstoken zal zij haar laatste bron van inkomsten niet makkelijk prijsgeven.

De economie in de provincies komt maar zeer langzaam op gang, mede als gevolg van de belemmering van het vrije verkeer van personen en goederen. Een van de bepalingen van het Lusaka-protocol is de opening van de vijftien belangrijkste verbindingswegen van het land vóór mei 1995. Een jaar later zijn er slechts vier geopend. Vanwege de verwoesting van communicatiemiddelen en bruggen, de aanwezigheid van miljoenen mijnen en de onveiligheid veroorzaakt door bendes, blijven hele regio's geïsoleerd. Een deel van de drieënehalf miljoen vluchtelingen zijn echter op de terugweg naar hun woongebied. Daardoor is de humanitaire hulp verbeterd omdat nog maar ca. één miljoen vluchtelingen afhankelijk zijn van hulporganisaties.

Volgens een Frans bureau is voor de

reconstructie van de infrastructuur alleen al achttien miljard dollar nodig terwijl daarboven nog eens zeven miljard nodig is om het produktieapparaat weer op gang te brengen.

De gelden die tijdens de donorconferentie in september 1995 in Brussel zijn toegezegd, worden pas onder bepaalde voorwaarden vrijgegeven. Van de toegezegde één miljard dollar is pas honderdvijftig miljoen daadwerkelijk overgemaakt. De belangrijkste drempels blijven wellicht de politieke samenwerking tussen de voormalige tegenstanders en de instabiliteit in het land.

POLITIEKE ONTWIKKELINGEN

Er is nog steeds geen duidelijkheid omtrent de werkelijke bedoelingen van UNITA. Het trage tempo waarin de demobilisatie van haar zestigduizend man sterke leger verloopt en de twijfel alom over de werkelijke demobilisatie van het strijdbare deel daarvan, bevestigen alleen maar het enorme wantrouwen wat er bestaat tussen de beide partijen. Weliswaar heeft Savimbi het leiderschap van zijn "voormalige" tegenstander officieel geaccepteerd, de tegenwerking is daar niet altijd het bewijs van. Reprimandes uit het buitenland over zijn matige medewerking aan het vredesproces worden door hem zodanig in daden omgezet dat de internationale gemeenschap hem het voordeel van de twijfel geeft.

Mogelijk voert Savimbi een verdragingsstactiek tot de verkiezingen die volgens de grondwet in november dienen te worden gehouden. In september komt een einde aan het mandaat van deze regering die in september 1992 voor vier jaar is gekozen. Savimbi heeft voorgesteld slechts tot aan de verkiezingen een regering van nationale verzoening te vormen. Saillant detail is dat hij met het herbeginnen van de oorlog in 1992 heeft verhinderd dat de zeventig UNITA-afgevaardigden in de regering konden plaatsnemen.

Ook vraagt hij nu garanties voor zijn toekomstige regeringsafgevaardigden en militairen om de banden met hun partij te mogen behouden. Volgens president Dos Santos dienen allen die

in het leger geïntegreerd worden, hun banden met de partij te verbreken. Volgens Savimbi staat de situatie in het land een verkiezing in november nog niet toe en zullen de MPLA en UNITA aan het eind van de regeringsperiode van Dos Santos op voet van gelijkheid staan met elkaar. Beiden zullen niet legitiem gekozen zijn. In zijn visie zal er een overgangsregering moeten komen op gelijke verdeling, eventueel aangevuld met een andere partij zoals die van de FNLA van Holden Roberto. De verkiezingen zullen niet eerder kunnen plaatsvinden alvorens er een gemeenschappelijk leger is gevormd en de overigen zijn gedemobiliseerd. Gezien de schatting van het werkelijk strijdbare deel van zijn troepen (ca 30.000 man) zou dat inhouden dat Savimbi zijn leger compleet in het nieuw op te richten Angolese leger kan integreren. Volgens Dos Santos kan een niet gekozen regering nooit een legitieme regering vervangen. In zijn visie blijft deze regering in functie tot dat er verkiezingen zijn gehouden.

Wat wil Savimbi bereiken met het stellen van nieuwe eisen? Tijd winnen om de diamantmijnen langer te kunnen exploiteren voor eigen gewin of profiteren van de sociale onvrede, die op dit moment erg hoog is, ten bate van zijn mogelijke verkiezing tot president. De onduidelijkheid die er nog steeds bestaat of hij de functie van vice-president nou wel of niet accepteert en zijn eerdere uitspraak dat er mogelijk een andere UNITA-kandidaat is, doen vermoeden dat hij middels verkiezingen een gooi wil doen naar het presidentschap. Savimbi blijft dan als oppositieleider van zijn partij ongebonden door regeringspolitiek.

De tijd kan ook tegen hem werken indien de regering in staat is de economie weer op gang te brengen en de levensomstandigheden van de bevolking te verbeteren. Bovendien verwijt een groot deel van zijn electoraat dat Savimbi het land na de verkiezingen van 1992 weer in een oorlog heeft gestort die de meest gewelddadige en verwoestende is geweest in de Angolese geschiedenis.

Tijdens zijn ontmoeting met Dos Santos in Libreville is hij echter akkoord gegaan met een voortzetting van de regering en de vorming van een regering van verzoening conform het Lusaka-protocol. Hij heeft aan Dos Santos een lijst overhandigd met voor iedere aan UNITA toegewezen post vijf namen van kandidaten.

Voorlopig bestaat Angola nu nog uit twee landen, geregeerd door twee legers met twee regeringen, twee economieën en twee manieren om de bevolking gegijzeld te houden in een conflict die beiden nog niet echt willen beëindigen.

ONTWIKKELINGEN PER PROVINCIE

PROVINCIE CABINDA

De president van de Cabindese FLEC, Jose Ranqoe Frank, vindt dat de Angolese regering, gezien de geografische scheiding van de provincie met Angola, Cabinda een aparte status zou moeten geven. Hiertoe is een herziening van de grondwet nodig zodat Cabinda een eigen politieke en economische structuur kan krijgen. De Angolese president kan een grondwetsherziening voorstellen maar voordat het tot serieus overleg hiertoe komt zullen de onderling verdeelde Cabindese facties eerst tot samenwerking moeten komen.

Minister-president Marcolino Moco heeft een protocol ondertekend dat voorziet in de toewijzing aan de provincie van 10 procent van de fiscale opbrengsten uit de verkoop van olie. Dit is ongeveer zes miljoen dollar die iedere maand aan de provinciale regering zal worden betaald. Ca 60 procent van de Angolese olie wordt voor de kust van Cabinda gewonnen.

PROVINCIE ZAIRE

VN-waarnemers melden dat regerings-troepen zijn begonnen uit verschillende gebieden terug te trekken. Ook tanks en zware wapens worden teruggetrokken. Een infanteriebataljon, dat is gelegerd in Quiximba, is teruggekeerd in de kazerne. In Tomboco, Quelo en Bunge zijn ook al troepen vertrokken.

'ZWAARTEPUNT' NOORD-ISRAËL ?

Elnt D.A. van Amerom

Krachtig en snel Amerikaans diplomatiek ingrijpen heeft het laatste weekend van maart een groeiende crisis langs de Israëlisch-Libanese grens bezworen. Duizenden Israëliërs brachten de nacht (30 maart) en de daaropvolgende dag in de schuilkeiders door, nadat Hezbollah een paar raketsalvo's op onder andere Kiryat Shmona en Nahariya had afgevuurd. Vlak voordat premier Peres naar Oman en Qatar vertrok, legde hij er in een vraaggesprek met de krant Ma'ariv de nadruk op, dat er voor de Hezbollah-problematiek uitsluitend een politieke oplossing is in de vorm van een algehele vredesregeling. Rekening houdend met de islamitisch fundamentalistische principes van Hezbollah, kan voorlopig worden gesteld dat deze oplossing als utopie kan worden gekenmerkt. Ondanks alle problemen gaat het leven in Israël 'gewoon' door...

In dit overzicht komen de volgende onderwerpen aan de orde, getiteld:

- ONGENOEGEN EN ONRUST
- DE BOMMENBRIGADE VAN YERUSHALAHIM
- HIGHLIGHTS

Voor dit overzicht is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken: De Volkskrant, de Telegraaf, NRC Handelsblad, het Algemeen Dagblad, Trouw, Panorama nr.12, Frankfurter Allgemeine, Le Monde, The Times, International Herald Tribune, Middle East International en The Middle East Observer.

ONGENOEGEN EN ONRUST

NIEUWE AANSLAGEN

Middels fax en pamfletten heeft de gewapende arm van Hamas, Ezzedin al-Qassam, op 2 april opgeroepen om nieuwe zelfmoordaanlagen te plegen. De oproep was volgens de Volkskrant

gericht aan de cellen 'Nieuwe Leerlingen van Ayyash', mogelijk de opvolgers van de cel die de aanslagen op 25 februari heeft gepleegd en daarna is opgerold. Opvallend is dat een dergelijke oproep kennelijk nodig is, in vergelijking met eerdere aanslagen. Deze kwamen immers als een 'donderslag bij heldere hemel'. De cellen moeten, aldus de gefaxde verklaring, "alle beweeglijke veiligheidsversperingen penetreren en het geweldige martelaarswerk hervatten en opnieuw een brandende vlam aansteken in het hart van de zich opdringende zionistische entiteit". Ook opvallend is dat in de pamfletten de politiek van Yasser Arafat werd aangevallen en zijn beoogde dialoog met Hamas afgewezen. Vol haatdragende taal stelde Ezzedin al-Qassam zowel Arafats Palestijnse zelfbestuur als Israël een nieuwe golf van terreurdaden in het vooruitzicht. De aanval op Arafat ging vergezeld van een oproep aan het Palestijnse volk massaal te protesteren tegen de PLO-leider en zijn 'kliek dwergen'. De lange, al vijf weken durende Israëlische blokkade van de autonome gebieden, heeft Arafat vervreemd van zijn volgelingen en veel gematigde Palestijnen keren zich nu in steeds toenemende mate tegen hem. Het Hamas-pamflet speelt duidelijk in op dit snel groeiend ongenoegen.

WURGENTE BLOKKADE

En ongenoegen is er voldoende. Door de afgrenzing is bijvoorbeeld in de Gazastrook de werkloosheid tot 70% opgelopen. Als de aanvoer van grondstoffen langer uitblijft, kan dat cijfer zelfs nog verder uitlopen. Door de aanhoudende werkloosheid loopt het innen van de belastinggelden ook gevaar. En zo wordt de toch al met zware tekorten kampende Palestijnse 'staatskas', steeds leger. Dus stapelen Yasser Arafats problemen zich op en komt zijn positie als hoofd van de Palestijnse Nationale Autoriteit in gevaar. Zijn aangetaste gezag heeft er zelfs toe geleid dat het hoofd van één van zijn veiligheidsorganen, Jibril Rajoub, ondanks zijn ontslag nog steeds op zijn post zit. De commandant van IDF, Amnon Shahak-Lipkin, heeft dan ook deze explosieve situatie onderkend en het gedeeltelijk opheffen van de blokkade aanbevolen.

Intussen wordt het voor Arafat steeds moeilijker om te manoeuvreren tussen de 'vrede der moedigen' en de realiteit van alle dag:...de druk van de sociale en economische onrust! In Hebron op de Westelijke Jordaanoever bijvoorbeeld, kwam het op zondag 7 april tot schermutselingen tussen Palestijnen en rechtse Israëli's. Na afloop van een betoging van 15.000 sympathisanten van de kolonisten, gooiden Palestijnen brandbommen naar de terugrijdende bussen. Daarbij raakten zes Israëli's gewond.

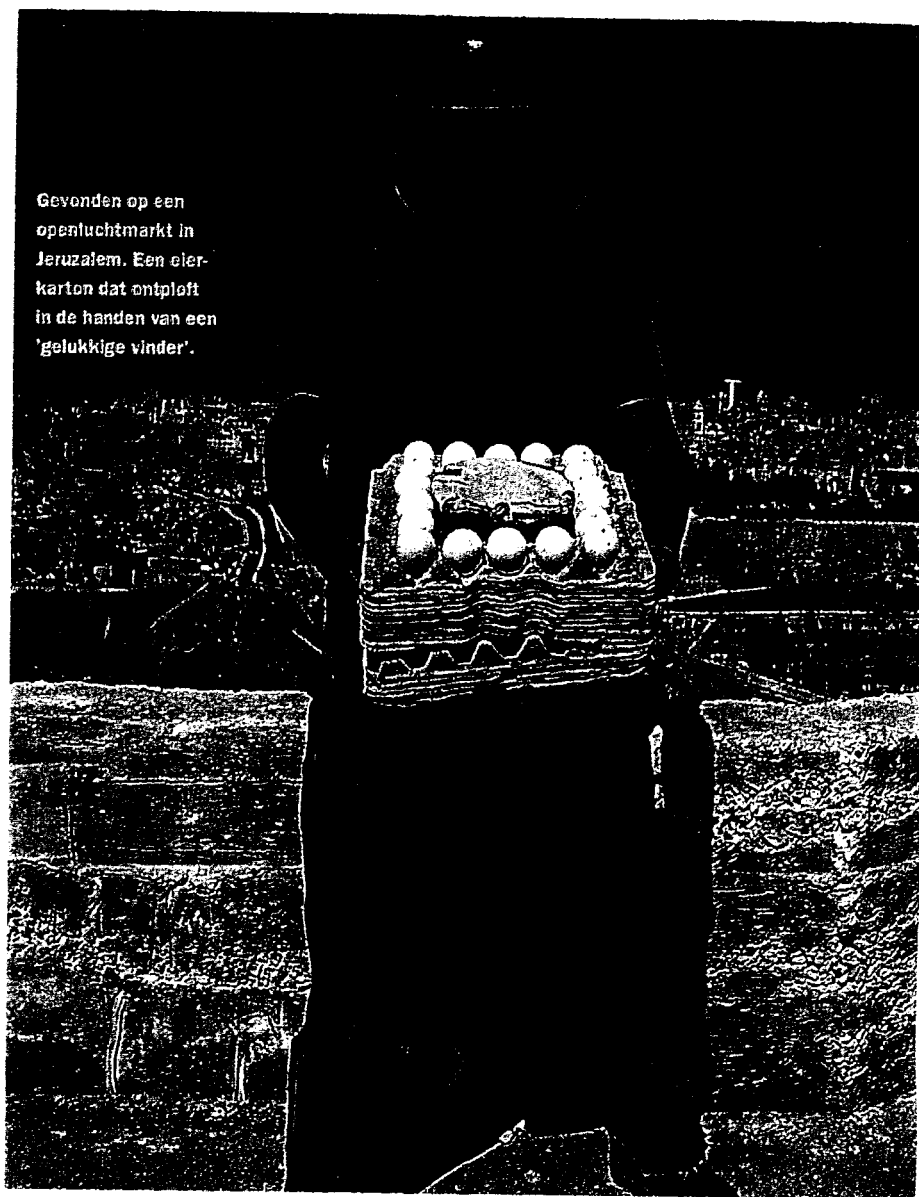
Peace process near Bir Zeit
the Economist, 6 april 1996

DE BOMMENBRIGADE VAN YERUSHALAHIM

Onder de leden van de bommenbrigade van Jeruzalem vielen sinds 1967 twee doden en elf gewonden bij pogingen om bommen onschadelijk te maken. Maar in Israël's hoofdstad zouden duizenden anderen omgekomen of gewond zijn geraakt zonder deze speciale politie-eenheid, die 24 uur per dag inzetbaar is. De oplettendheid van de burgers bezorgt de brigade handenvol werk; op rustige dagen komen er zo'n vijftig meldingen binnen. Na elke grote explosie stijgt de waakzaamheid tijdelijk. De bommenexperts rennen in zo'n periode van hot naar haar om dagelijks meer dan honderd meldingen van verdachte voorwerpen af te werken.

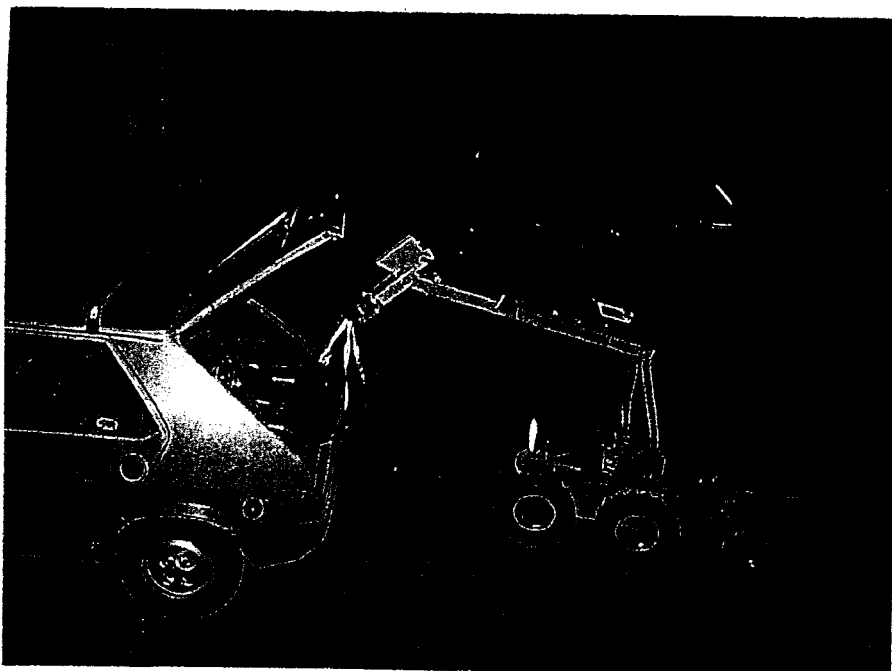
Het letten op verdachte pakjes is voor veel inwoners van Jeruzalem dagelijkse routine geworden. Elke verlaten doos of achtergelaten aktentas kan een bom bevatten. Wie het niet vertrouwt roept dan ... "Shel mi zeh?" (Van wie is dit). Als niet snel een eigenaar opduikt, wordt de omgeving onmiddellijk ontruimd. Zelfs een brood dat schijnbaar per ongeluk op straat is beland, kan een granaat bevatten; een stapel eierdozen die in de openluchtmarkt is achtergebleven kan een boobytrap zijn. Ook verlaten fietsen trekken de aandacht sinds een aanslag in 1979. Toen explodeerde een met explosieven volgepropt fietsframe op de stoep van een winkelcentrum. Vooral auto's met de blauwe kentekenplaten van de Westelijke Jordaanoever en de Gaza-strook leveren veel meldingen op, speciaal als ze fout geparkeerd staan.

De blauwwitte bestelwagens van de brigade zijn inmiddels een bekende verschijning in het straatbeeld van Jeruzalem geworden. Tussen de grote hoeveelheid speciale apparatuur valt onmiddellijk het belangrijkste hulpmiddel op, de robot. Hiermee kan de ruimer het verdachte object van dichtbij bekijken en evt naar een veilige plaats verplaatsen. Met behulp van een bedieningspaneeltje kan zelfs op veilige afstand het ontstekings-

Gevonden op een openluchtmarkt in Jeruzalem. Een eierkarton dat ontploft in de handen van een 'gelukkige vinder'.

Panorama, nr 12/96

Panorama, nr 12/96

mechanisme worden verwijderd. Maar het meest favoriete hulpstuk van de robot is de 'beitel', een klein kanon dat een lading hagelkogels in de bom schiet en de lading vernietigt zonder dat de bom explodeert.

Een bommenruimer is een apart mens en het is voor hem heel moeilijk om gemotiveerd te blijven. Hij moet bij elk voorwerp, hoe onschuldig ook, er van uitgaan dat het gaat om een echte bom. De meesten houden het dan ook na een jaar of vijf voor gezien. Ze gaan dan helpen bij de opleiding van nieuwe experts of geven extern lessen aan cursisten van het Israëlische leger en veiligheidsdiensten. Ook treden ze op als springstof-specialist in dienst van b.v. een bouwbedrijf. Bijgeloof en een bijna rituele routine horen voor alle bommenruimers bij het werk. Één zo'n ritueel is het benoemen van de bom. De leden van de bommenbrigade spreken nooit over een bom, maar over 'het apparaat'. Altijd! De mannen zijn van mening dat als je een verdacht pakket een bom noemt, je tegelijkertijd toegeeft dat het ook echt kan exploderen. Helaas is een bommenbrigade geen garantie voor absolute veiligheid. Tegen één soort bom is geen kruid gewassen: de menselijke!

Bij aandachtige lezers van de Info-scoop zal tijdens het lezen van de benaming 'het apparaat', mogelijk een lampje gaan branden. In uitgave nummer 07/4 april 1996 (pagina 13) was immers ook al sprake van datzelfde woord, zij het in een andere context: De gevangen genomen hoge Hamas-functionaris, Abu Elwan, had tijdens de verhoren toegegeven als LSO te fungeren voor een toen nog onbekend Ezzedin al-Qassam-netwerk met de naam: 'het Geheime Apparaat'. Is hier sprake van toeval?

HIGHLIGHTS

VERKIEZINGSCAMPAGNE:

Premier Peres heeft op 1 april aangekondigd dat een definitief vredesakkoord met de Palestijnen, aan het Israëlische volk in een referendum zal worden voorgelegd. Deze mededeling

kwam als een konijn uit de hoge hoed, vlak voordat Peres voor een bezoek naar Oman en Qatar vertrok. Het gebaar lijkt vooral bedoeld om zwevende kiezers die bevreesd zijn voor te grote Israëlische concessies aan de PLO, over te halen op 29 mei voor voortzetting van Peres' linkse regering te stemmen. Uiteraard reageerde de oppositie, het rechtse Likud-blok. Hun leider, Netanyahu, wees het referendum als verkiezingstrucje van de hand. "Ik verbaas mij over de pogingen van Peres om aan het echte referendum voorbij te gaan... dat zijn de verkiezingen", aldus de Likud-leider.

Een hoge adviseur van PLO-voorzitter Arafat, Abu Irdeineh, zei dat het idee van een referendum 'veel weg heeft van een nieuw obstakel'. Volgens de Oslo-akkoorden moeten Israël en de Palestijnen begin mei onderhandelingen openen over de definitieve status van de autonome Westelijke Jordanoever, en... daar wonen in 144 nederzettingen 130.000 joodse kolonisten, temidden van twee miljoen Palestijnen.

HARDE BEWIJZEN

Al geruime tijd, maar speciaal na afloop van de anti-terreur top in Sharm al-Sheikh, is Iran publiekelijk als dé aanstichter van het terroristen-kwaad gebrandmerkt. Regelmatig wezen daarna premier Peres en PLO-leider Arafat in de richting van Teheran, als de zelfmoordacties ter sprake kwamen. Tot op heden zijn bewijzen daarvan, zo die er al waren, nooit boven tafel gebracht. Toch schijnt daar nu verandering in gekomen te zijn. Of het nu het eerste succes is van de in Sharm al-Sheikh overeengekomen inlichtingen-samenwerking of niet, premier Peres zei op 8 april in een interview in de Jeruzalem Post 100% hard bewijs te hebben voor Iraanse steun aan de Islamitische Jihad en andere extremistische groeperingen. Welk bewijs dat was liet hij evenwel in het midden.

Wel maakte hij in het interview twee incidenten bekend die hier mogelijk verband mee houden. Zo was daar ten eerste de verklaringen van de reeds in

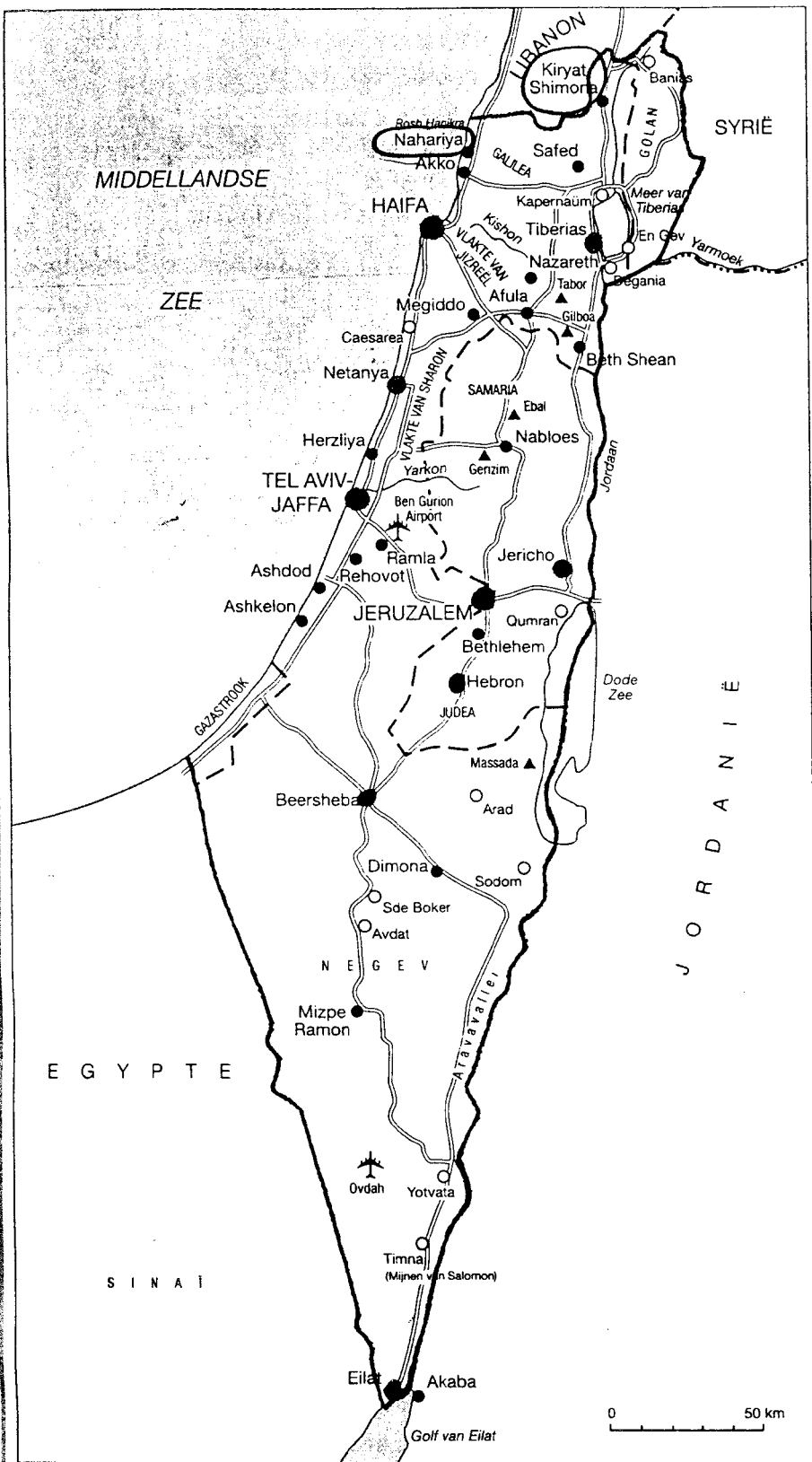
maart opgepakte Palestijnse student medicijnen, Khalil Zuhada Suleiman Abu Issa (24). Tijdens zijn studiebeperiode in Turkije had hij, gerecruteerd door de Islamitische Jihad, een terroristen-training in Iran gekregen voor aanslagen op Israëlische doelen. Daartoe had Issa zich bereid verklaard een zelfmoordaanslag te plegen. Hij kwam Iran binnen met valse papieren die hem door de Iraanse ambassade in Ankara waren verstrekt.

Het tweede bericht betrof de door premier Peres bekendgemaakte ontdekking van een Iraanse vrachtboot in de haven van Antwerpen. In het, al op 14 maart onderzochte, schip bevond zich een grote lading geavanceerde wapens en explosieven, die bedoeld waren om aanslagen op Israëlische doelen in Europa te plegen.

OPNIEUW KATOESJA'S

Een groot gedeelte van zondag, de hele nacht en maandagochtend 9 april leefde de bevolking van de grensplaatsen van Israël ondergronds. Het leger had het verblijf in de schuilkelders bevolen, uit vrees voor raketaanvallen van de pro-Iraanse guerrillagroep Hezbollah. De reden hiervan was de dood van een 16-jarige Libanese jongen, die op 8 april bij een explosie werd gedood, en waarvoor Hezbollah Israël de schuld had gegeven.

En jawel..., even na 07.00 uur explodeerden in totaal 16 katoesja-raketten op doelen in het uiterste noorden van Israël. Enkele raketten troffen een gebouw in Kiryat Shemona, waarbij dertien mensen licht gewond raakten. Ook werd de kustplaats Nahariya getroffen. Onmiddellijk kwam de Israëlische luchtmacht, artillerie en tanks in actie en bestookten 17 shi'itische dorpen, noord van de Israëlische veiligheidszone in Zuid-Libanon. Toen premier Peres 's middags het getroffen gebied wilde bezoeken, werd hij door protesterende kolonisten tegengehouden, verbranden rechtse activisten op straat autobanden en riepen anderen: "Politiestaat!" en "Peres naar huis!". Leden van de oppositie, waaronder Likud-leider Netanyahu, werden echter onder applaus toegelaten. Hij be-

"OPNIEUW KATOESJA'S"

loofde een hardere aanpak van de terreurgroepen, als zijn Likud op 29 mei de verkiezingen wint. Premier Peres verklaarde later zich niet te willen laten verleiden tot overhaaste reacties. Kennelijk in een reactie op kritiek van de oppositie, benadrukte hij

dat weloverwogen handelen niet hetzelfde is als terughoudendheid.

HEZBALLAH AANSLAG EN ISRAËLISCHE VERGELDING

De pro-Iraanse Libanese Hezbollah heeft opnieuw (woensdag 10 april) een

Israëlische soldaat gedood bij een aanslag op een Israëlische legerpost in Blat, in het door Israël bezette deel van Zuid-Libanon. De Hezbollah strijders vuurden met een "SAGGER" anti-tank raket en mortieren op een op de post staand pantservoertuig. Twee andere Israëlische soldaten werden bij de actie gewond.

Op 11 april is het Israëlische leger begonnen met de reeds maanden gevraagde vergelding op de aanvallen van de Hezbollah in N-Israël. Om 02.30 uur opende Israëlische F-16 gevechtsvliegtuigen de aanval door een Hezbollah munitie-complex, nabij de stad Baalbek in Oost-Libanon, te bestoken. Deze aanval werd enige tijd later gevolgd door een aanval met Marine-helikopters op een Hezbollah-basis in de omgeving van Iqlim-al-Tufah-gebergte in Zuid-Libanon. Voor het eerst sinds 14-jaar voerden 3 Israëlische Apache gevechtshelikopters een aanval uit op de Libanese hoofdstad Beiroet door het gebouw, waarin de Raadgevende Raad (Shura) van de Hezbollah zetelt, onder vuur te nemen. De Apache's vuurden vanaf grote hoogte raketten af op het gebouw. Toen het aangrenzende gebouw instortte, werd daarbij één burger gedood. Vervolgens voerden de gevechtshelikopters aanvallen uit op, volgens een Israëlische zegsman, vluchtende Hezbollah kopstukken. Tenslotte voerden opnieuw Marine-helikopters een aanval uit op een Libanese militaire post in de omgeving van Tyrus. Hierbij werd één Libanese militair gedood en twee gewond.

Generaal-majoor Amiram Levine, commandant van het noordelijke Israëlische Front, verklaarde nadat hij de vergeldingsactie bekend gemaakt had, dat dit het begin is van een periode waarin Libanon en Hezbollah moeten begrijpen dat de Israëlische bevolking dezelfde rust wil als de Libanezen in Beiroet. Ook verklaarde hij dat de luchtacties nog "verscheidene dagen" door zullen gaan.

DE WORTELS VAN DE HAAT.

Aooi C. de Waart

Bron: Encyclopedie van het Midden-Oosten, de Judaskus, The RUSI International Security Review 1996, Atlas voor de Joodse beschaving, de Volkskrant, Inside the Mossad, Aboe Nidal bestaat niet, Zo leefden de Moslims.

Herfst 1982 te Bordj Cedra in Tunis zegt PLO leider Yasser Arafat: "Wat het Westen 'terreur' noemt is in wezen heldhaftig verzet voeren tegen de Israëlische bezetters van het aan de Palestijnen toekomend grondgebied".

Het waren de Romeinen die volgens de analen voor het eerst 'terreur' in de politieke context gebruikten in.. Palestina! Pontius Piliatus dacht te maken te hebben met een terroristische organisatie toen Jezus Christus van Nazareth met diens twaalf apostelen aan hem werden voorgeleid. Documenten uit 132 tot 135 na Christus geven aan dat de Romeinen de aanvoerder van de joodse opstand, Barkokhba, 'terrorist' hebben genoemd. Jeruzalem werd als wraak voor diens terroristische activiteiten met de grond gelijk gemaakt en werd omgedoopt tot Aelia capitolina. Er kwam bovendien een nieuwe onderprefectuur in Judea die de naam Syrië droeg. Palestina, Israël, Syrië, toen all?'

Israël (ontstaan: 14 mei 1948) en zijn buurlanden zijn verwickeld in de ups and downs van het zoveelste Vredesproces. Met name in de laatste maanden, november 1995 tot heden, heeft dit bij diverse partijen geleid tot gewelddadigheden en terreur. Menselijke bommen wandelen een bus in en brengen de op hun lichaam dragende springstof tot ontploffing. Maar ook een president, Yitzak Rabin, moest op 4 november 1995 sneuvelen voor deze strijd. Gaarne wil ik met u wat terug in de tijd om te onderzoeken waar deze onderlinge haat en tegenstrijdige belangen zijn mogelijke oorsprong heeft

en dat de weg naar de vrede nog lang kan zijn. Zeker nu onze regering tijdens het bezoek aan Israël, steun in de vorm van Nederlandse troepen, heeft toegezegd, kan inzicht in de roots van de regio van belang zijn. In dit schrijven belicht ik hoofdzakelijk de historische Palestijnse invalshoek en kijk op een aantal zaken. Gezien de enorme geschiedenis van deze regio ben ik mij bewust van het feit dat ik niet het geheel kan omvatten, en derhalve die dingen belicht die we ook nu, jaren tachtig-negentig, mogelijk onder een andere naam nog tegenkomen.

STANDPUNTEN, uit welk perspectief is de wijze van uitleg.

De Arabieren zien Israël NIET als een klein land dat vecht voor zijn bestaan. Maar beschouwen Israël als een voorpost van een gigantische macht met sterke bondgenoten in o.a. Frankrijk, Engeland en de Verenigde Staten, waarvandaan geld en wapens in grote hoeveelheden binnenstromen. Het verlies van Palestina is in Arabische ogen dan ook minder een territoriaal verlies dan een agressieve bedreiging van het gehele Midden-Oosten. Door een 'Zionistisch (Joodse nationale beweging met het doel een joodse nationale staat in Palestina te vestigen, in 1897 richtte Theodor Helz de World Zionist Organisation op) -imperialistische, koloniale mogendheid, die evenzeer uit de tijd en ontoelaatbaar is. De Zionisten matigen zich aan, volgens de Arabieren, de beschaving te brengen en praten naar hun idee ten onrechte over 'verwaarlozing' of 'het braak laten liggen' van het land door de oorspronkelijke Palestijnse bewoners. Dat de joden recht zouden kunnen doen gelden op het (hun) HEILIGE LAND, waar zij 2000 jaar geleden onder Salomo een rijk hadden gebouwd dat bovendien in zijn grootste omvang maar kort heeft bestaan, is geen argument dat de Arabieren erg aanspreekt. Bovendien lijken zij geenszins geneigd te aanvaarden dat de ontheemde, achtervolgde, met vernietiging bedreigde en veel verjaagde 'wandelende' joden

uit Europa nu juist in het Midden-Oosten een tehuis zouden moeten vinden, waar zij in het vervolg in vrede zouden leven?

Desondanks breekt in de Arabische landen steeds meer het inzicht door dat Israël niet meer weg te cijferen is en dat het aanvaarden van de realiteit de Arabieren slechts tot voordeel zou kunnen strekken.

MIDDEN-OOSTEN.

De term 'Midden-Oosten' is een politiek begrip, dat in gebruik kwam als gevolg van de instelling van het Britse Middle East Command tijdens de Tweede Wereldoorlog. Daarvoor is het gebruikelijk onderscheid te maken tussen het Nabije-Oosten en het Midden-Oosten. Onder het huidige begrip Midden-Oosten, verstaan wij: Egypte, Libanon, Jordanië, Syrië, Irak, Israël, Saoedi-Arabië, Jemen, Koeweit en de andere sjeikdommen langs de Perzische Golf.

HEILIGE LAND.

Het Midden-Oosten, waar de voornaamste drie monoteïstische godsdiensten t.w.; Jodendom, Christendom en Islam, hun oorsprong hebben, is rijk aan plaatsen die door de belijders van deze DRIE godsdiensten als HEILIG worden beschouwd. Omdat zij de herinneringen bewaren aan het optreden van de voornaamste leraren, profeten en verschijningsvormen van die godsdiensten. Sommige van deze plaatsen worden door de belijders van alle DRIE de godsdiensten vereerd. Hier een opsomming van deze plaatsen, voorzover zij in Israël/Palestina liggen.

-Jeruzalem; hier bevindt zich het graf van Christus, waaroverheen de Kerk van het Heilige Graf is gebouwd, een belangrijk doel van christelijke pelgrims sedert de middeleeuwen. De kerk is toevertrouwd aan de patriarchen van de Rooms-Katholieke, Grieks-orthodoxe en Armeense kerken die alle in Jeruzalem gevestigd zijn. Dicht bij de kerk van het Heilige Graf ligt de berg Golgota, de plaats waar Jezus werd gekruisigd. De kruisweg, van het Romeinse Praetorium door de nauwe staatjes van oud-Jeruzalem naar het

Heilige Graf wordt iedere vrijdag door Franciscaner monniken afgelegd ter nagedachtenis van de Goede Vrijdag, waarop Jezus deze weg aflegde op weg naar de plaats van executie. Buiten de oude stad ligt de Olijfberg, de plaats waar Jezus volgens de gelovigen ten hemel steeg. Aan de voet van de heuvel herinnert de tuin van Gethsemane aan het waken aan de vooravond van de kruisiging. De plaats waar Jezus en zijn discipelen volgens de traditie het laatste avondmaal gebruikten ligt de berg Zion (zie Zionisten). In de oude stad van Jeruzalem bevindt zich ook de Klaagmuur, een overblijfsel van het westelijke gedeelte van de muur die het hof van de (1e) tempel van Herodes omgaf, die in 70 na Christus werd verwoest door de Romeinen. Bij de muur bewenen de joden de verwoesting van de eerste en tweede Tempel die eens op de zelfde plaats stonden. De berg Zion, waarop David zijn Heilige Stad stichtte wordt thans "Ophel" genoemd en ligt even ten oosten van de huidige berg Zion.

Hierop ligt het graf van David, bij de mohammedanen bekend als Nebi Daoed.

De Arabieren noemen Jeruzalem al-Makoedis (het HEILIGDOM), Beit el-Makdis, el Koeds of Koeds esj-Sjerif en het is voor de moslims de DERDE HEILIGE STAD, omdat daar volgens de gelovigen de traditionele plaats van Abrahams offer en van de ten hemelvaart van de Profeet Mohammed gelegen is. Abrahams rots is opgenomen in de schitterende koepel van de ROTS-MOSKEE, die in 691 door Abdoel Malik gesticht is op de plaats waar eens Salomons tempel gestaan zou hebben; op de berg Moriah.

Jeruzalem geldt voor de moslims als heilige plaats bij uitstek omdat de Profeet daar de openbaring kreeg van de vijf gebeden en omdat daar eens het LAATSTE OORDEEL zal worden uitgesproken volgens de islam.

-Bethlehem; De geboorteplaats van Jezus geldt ook als een plaats van verering voor de moslims. De grot waar Jezus geboren zou zijn, is opgenomen in de Geboorte Basiliek, gebouwd onder Constantijn de Grote. In het Oude Testament werd Bethlehem bekend als de woonplaats van Isaï, de stamvader van het Huis David. In de omgeving van Bethlehem ligt de Melkgrot, waar Maria zich volgens de overleving heeft schuilgehouden vóór de vlucht naar Egypte, en het graf van RACHEL, de moeder van Jozef en Benjamin. Haar graf wordt geëerd door moslims, christenen en joden.

-Hebron; De Moskee van Abraham is gebouwd op de grot van Machpelah, waar de graven van Abraham en Sara, Isaac en Rebecca en Jacob en Lea zich volgens de traditie bevinden.

De plaats wordt vereerd door de moslims, christenen en joden.

De Arabieren beschouwen Abraham (Abrâhim) als de eerste moslim en is de stamvader van wie zij zeggen af te stammen.

-Karmel; De berg Karmel wordt verbonden met de naam Elia en trekt vele pelgrims zowel moslims, christenen, joden als Druzen.

ISLAM.

Het is bekend dat de moslims het jo-

dendom en het christendom in hun verschillende vormen beschouwen als godsdiensten, die alleen door de openbaring van de Islam zijn achterhaalt.

De Islam (letterlijk onderwerping aan Gods wil) wordt in alle landen van het Midden-Oosten, behalve Israël en Libanon, door 80-90% van de bevolking beleden. Het ontstaan van deze monotheïstische godsdienst wordt gesteld op 610 n.Chr. toen Mohammed (570-632) - zoon van een aanzienlijke doch. verarmde familie in Mekka - door de Schepper en de Heer van het oordeel, de Almachtige en de Genadigde, bekend gemaakt zou zijn. Mohammed die zich beschouwde als de laatste profeet na Mozes en Christus en aanvankelijk de illusie koesterde door de joden en christenen ook als zodanig te zullen worden beschouwd, had in zijn geboorte plaats Mekka, weinig succes met zijn prediken en week in 622 naar Medina uit. Met dit jaar (622) van de 'HIDRJA' (uitwijking) laten de mohammedanen hun jaartelling beginnen. Medina, de eerste hoofdstad van de Islam, waar Mohammed en zijn discipelen hebben geleefd en begraven liggen. In Medina vestigde Mohammed het theocratische gezag dat één van de wezenlijke kenmerken van de islam zou blijven. De godsdienst kent geen kerken, de gehele bevolking vormt onder leiding van de profeet of zijn opvolgers (khaliefen) EEN ALLES BEHEERSENDE geloofsgemeenschap stoelend op de door Allah geïnspireerde wetten en voorschriften. In Medina kwam Mohammed met een grote joodse gemeenschap in aanraking en het was hier dat hij de illusie kwijtraakte dat deze (joden) hem als profeet zouden erkennen.

Met geweld onderwierp hij hen, waarbij velen de dood vonden. Zijn schare gelovigen groeide nu zo snel dat hij spoedig voor economische problemen kwam te staan en naar gebiedsuitbreiding moest streven. Dit deed naar alle waarschijnlijkheid het begrip 'DJIHAD' (heiligeoorlog) ontstaan.

Eén van de grootste verdiensten van de islam is dat zij het gemeenschapsgevoel onder de massa van de bevolking heeft verbreid. De ruim 100 miljoen Arabisch sprekenden moslims (in

de regio) leven in een wezenlijke gemeenschap, hoezeer het gebied ook is verscheurd door talrijke politieke en sociale tegenstellingen. Het is geen wonder dat vele politieke leiders die gemeenschap voor hun eigen politieke doelstellingen hebben trachten te gebruiken.

(Pan-Islamisme; Streven naar eenheid van islamitische volken, de Afghaan Jemal oed-Din, genoemd al-Afghani 1838-1897, geldt als de stamvader van het pan-islamisme).

De Koran als constitutie; in 1928 werd de Associatie van Moslimbroederschap gesticht door sjeik Hassan el-Banna, een Koranonderwijzer uit Ismalia. Hij achtte het moment gekomen de mensen te herinneren aan de religieuze dogma's en zette met zijn redenaarstalent zijn programma uiteen, dat gebaseerd was op de stelling: **DE KORAN IS DE CONSTITUTIE**. Hij riep op tot scurpuleus toepassen van de regels van de koran, die voor hem een synthese van alle deugden en alle menselijke wetenschappen vormde. Alleen de koran was waardig het politieke, economische, militaire, sociale en culturele leven van de moderne staat te leiden. Tegen de nationalist die zich keerden tegen de Britse bezetting zei hij dat 'het verval van de islamitische natie voortvloeide uit het contact met het westen'. Alles wat de islamitische maatschappij 'bedierf' moest worden verbannen zoals alcohol, de film, de Europese kleding etc. Zijn boodschap vond veel weerklank.

ARABISCHE LIGA

Verbond van Arabische staten met het doel de Arabische eenheid te verwezenlijken. Het eerste verdrag vond zijn grondslag op 22 maart 1945 (LIGA; Egypte, Syrië, Libanon, Trans-Jordanië, Saoedi-Arabië en Irak, in mei gevolgd door Jemen). Het doel van de Liga was, volgens artikel 2 van het Handvest 'de banden te verstevigen tussen de deelnemende staten, hun politieke activiteiten te coördineren met het doel de nauwe samenwerking tussen hen tot stand te brengen, hun onafhankelijkheid en soevereiniteit te bewaren en in het algemeen de zaken en belangen van de Arabische landen

te behartigen'. etc.

In november 1945 werd het Handvest gevolgd door een Cultureel Verdrag. Hierin werd de uitwisseling van hoogleraren, leraren, studenten en geleerden geregeld en culturele, opvoeding en sportieve evenementen in het vooruitzicht gesteld. 'De staten van de Arabische Liga zullen samenwerken bij het doen herleven van de intellectuele en artistieke erfenis van de Arabieren..' aldus artikel 6. Door middel van radio-uitzendingen, toneelvoorstellingen, films, de pers en op andere manieren zou men er voor zorgen dat de inwoners van de lidstaten bekend zouden raken met sociale, culturele, economische en politieke condities in alle Arabische landen. Er zou een poging ondernomen worden het wet en rechtsstelsel gelijk te maken. In 1947/48 werd de samenwerking ernstig op de proef gesteld bij de strijd tegen de joden in Palestina en later Israël (de Onafhankelijkheidsoorlog). De LIGA groeide in de loop der jaren, in 1956 trad Soedan toe, in 1958 Marokko en Tunesië, in 1961 Koeweit, 1962 Algerije en in 1968 Zuid-Jemen. Koeweit bracht gelijk werk aan toen Irak dit zo juist onafhankelijk geworden land dreigde op te slokken en de Liga zich genoodzaakt zag troepen te sturen.

Maar er leeft nog meer.

NATIONALISME

Er kunnen in het Midden-Oosten van de Arabieren twee soorten nationalisme worden onderscheiden: het op het nationale bewustzijn binnen de grenzen van één land gerichte nationalisme, door de Arabieren aangeduid met 'wataniiyah' (watan-land) en het nationalisme, waarbij gestreefd wordt naar de éénwording van alle Arabisch sprekende volken die op een gemeenschappelijke cultuur kunnen wijzen. Dit laatste soort nationalisme, in het Arabisch 'qawmiiyah' (qawm-volk) wordt ook pan-Arabisme genoemd. In sommige opvattingen veronderstelt het pan-Arabisme tevens een godsdienstige band, namelijk de gemeenschappelijk beleden ISLAM. Daar waar men de meeste nadruk op de islam legt, kan men spreken van pan-Islamisme. In de jaren veertig veranderde het Arabische

nationalisme hier en daar van karakter.

In de moderne tijd zijn Nayef Hawatmeth en George Habash twee bijna mythische figuren als het gaat om Arabische Nationalisten van het eerste uur. Deze eerste Nationalistenleiders hebben hun terroristische-'sporen' in respectievelijk het "Democratisch Front voor de bevrijding van Palestina (DFLP) en het Volksfront voor de bevrijding van Palestina verdiend. Habbas heeft onder meer getekend voor de spectaculaire kaping in Jordanië in 1970 en voor die van een Lufthansa-toestel in het Mogadiscio. Hawatmeth is onder meer verantwoordelijk voor de Ma'alot-slachting, waarbij 22 Israëliëse kinderen om het leven kwamen.

FATAH

El-Fatah organisatie die zich inzet om Israël als staat te vernietigen. De naam is ontstaan uit de omkering van de afkorting van 'Al-Haraka-Tahrir al-Falastin' (beweging voor de bevrijding van Palestina), HATAF (dood) wordt FATAH (verovering), wel te onderscheiden van de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO).

In 1973 richt Sabri Khalil al-Banna, alias Aboe Nidal zijn eigen organisatie op; de 'Revolutionaire Raad van El-Fatah. Aboe Nidal bereid in de begin jaren '70 in Irak een aanslag voor op Arafat, deze zou in 1974 te Damascus moeten worden uitgevoerd. Maar Arafat wist te ontkomen.

INTIFADAH

De 'intifadah' de Palestijnse opstand in de door Israël bezette gebieden, die op 8 december 1987 begon en bijna iedereen, inclusief de PLO leiding veraste door zijn intensiteit en duur. Voor het eerst sinds de massale opstand tegen de Britse overheersing in 1936-1939, leken de Palestijnen verenigd. Hoewel de aanvankelijke leiders van de 'intifadah' lokale, ondergronds opererende Palestijnen waren die veelal onder invloed van de 'Djihad islami', de fundamentalisten, stonden zorgde Arafat er vliegensvlug voor dat deze opstand op conto van de officiële PLO kwam.

DJIHAD

De Grootmoefiti van Jeruzalem, Haj Amin El Hoessein, was één van de eerste geestelijke leiders van de Arabische wereld die opriep tot een heilige oorlog (Djihad) om de joden uit Palestina te verdrijven. Vanwege zijn antisemitische denkbeelden zocht hij steun bij de nazi's voor en tijdens de Tweede wereldoorlog.

PLO

Op de Arabische topconferentie, in januari 1964, werd besloten tot de oprichting van een organisatie van Palestijnse Arabieren. Van 28 mei tot 2 juni kwam in Jeruzalem een congres van Palestijnse Arabieren bijeen o.l.v. Achmeed Sjoekairy, waarop besloten werd tot oprichting van een Nationale Organisatie voor de Bevrijding van Palestina, kortweg Palestijnse Bevrijdingsorganisatie of Palestin Liberation Organisation (PLO) genoemd. De PLO zou geen soevereine rechten uitoefenen over die delen van het vroegere Palestijnse grondgebied, die door de aangrenzende Arabische landen zijn geannexerd (Cis-Jordanië, Gaza, Hemmeh). De taak van de organisatie zou zijn het Palestijnse volk te organiseren voor het voeren van directe acties ter bevrijding van Palestina. Op 10 september 1964 besloten de staatshoofden van de Arabische landen de PLO te erkennen als de vertegenwoordigster van het Palestijnse volk. Er werd besloten tot de vorming van een Palestijns Bevrij-

dings Leger o.l.v. de Verenigde Arabische generale staf. De president van Egypte, Nasser, stelde de GAZASTROOK voor opleidingsdoeleinden ter beschikking.

HIERNA VOLGDEN O.A.

-De Zes Daagse Oorlog; in het voorjaar in oktober en november 1966 namen de sabotagedaden en terreuracties van de Arabische al-FATAH op Israëlijs grondgebied aanzienlijk toe. Aan het einde van deze oorlog bezette Israël de Westbank, de Sinai, de Gazastrook, de Oude Stad van Jeruzalem en de Golanhoogte.

-De Jom Kippoeroorlog van 1973; het tegenoffensief van Egypte en Syrië. Ook toen een president, Anwar Sadat van Egypte, het vredesproces tussen Egypte en Israël met de dood (6 oktober 1981) bekopen.

-In 1981 voerde de Israëlijsche luchtmacht een aanval uit op een kerncentrale in Irak; volgens Israël was het nucleaire potentieel op Israël gericht.

-Na toenemende terroristische aanvallen van de PLO, besloot de Israëlijsche regering in 1982, in het noorden Libanon te bezetten.

Dit zijn enkele oorlogen die tussen de Arabieren en Israël hebben plaats gevonden. Laten we ook de Golf-oorlog met de SCUD's vanuit Irak op Israëlijsche steden niet vergeten.

SABRA EN CHATILA.

De slachtingen in de Palestijnse vluchtelingenkampen van Sabra en Chatila, in september 1982, zijn een voorbeeld van het voeren van de haat. Dat Israël te maken had met de gebeurtenissen in de twee kampen, werd al snel duidelijk. De politieke implicaties en achtergronden zijn in het verleden al vaak besproken. Over wat er precies gebeurt was wilde de meeste hoofdredacturen geen verhaal publiceren. De bijzonderheden kwamen uit zo'n andere wereld, dat weinigen er geloof aan hechte. Weinigen wisten dat Sabra en Chatila in het groot waren wat in het klein al zo lang schering en inslag was in Zuid-Libanon. De joodse journalist Amnon Kapeliouk sprak vlak na de ontdekking van de massamoorden een dertien jarig meisje, dat

beide ouders had verloren plus haar broers en zusters. "De vrouwen schreeuwden en smeekten om hulp en ik ben weggerend om me in het bad te verstoppen. Toen ik buiten kwam bleek iedereen vermoord te zijn. Ze hebben me bij de lijken gegooid en gevraagd of ik Palestijnse was en ik heb ja gezegd. Naast mij zat mijn negen maanden oude neefje te huilen. Dat irriteerde een van de soldaten die hem een kogel door de schouder schoot. Ik ben toen ook gaan huilen en heb hem gezegd dat het jongentje het enige familielid was dat ik nog bezat. Maar dat irriteerde de militieman nog meer en hij pakte de baby en scheurde hem aan stukken". De journalist zegt: "Ik hoef niet meer te omschrijven wat terreur is. Ik kan sinds Beiroet beter aanvoelen hoe mensen in staat zijn als levende bommen daden te verrichten waarvoor een mentaliteit nodig is die wij werkelijk nooit zullen begrijpen".

EMOTIONELE ANALYSE

De 'sentimentele en hysterische' benadering van de terreur.

De Ierse publicist Conor Cruise O'Brein heeft in een essay, 1988, uitgelegd hoe emoties bij de analyse van terreur komen kijken, nog los van een verblijf in zo'n omgeving.

De sentimentalisten maken van de gemiddelde terrorist een verdwaalde idealist, een niet gesublimeerde sociaal hervormer. De 'oplossing' bestaat niet uit het vinden van de juiste maatregelen om de gedrevenheid van de terrorist te verminderen, zodat zijn agressie afneemt. Onzin zegt O'Brein. Een terrorist is geen zielepoot, maar een mens die macht en gelding put uit het feit dat hij terrorist is. Met een afspraak of een deal, een pact of vredesverdrag is hij niet gediend. Dergelijke papieren maken nog geen eind aan zijn ambities.

Ook de hysterische aanpak deugt volgens O'Brein niet. Een terrorist is geen geestekijke gestoorde, geen zuivere moordenaar en ook al geen instrument in handen van een mogendheid, zoals Amerika graag wil doen geloven. Het probleem zit hem in het ontbreken van een oplossing.

In 1995 werd uit de erkende PLO, inmiddels autonoom groot geworden (ex?) terrorist, Yasser Arafat democratisch gekozen tot president. Deze wordt enorm onder druk gezet, door o.a. Amerika, om het opgang zijnde vredesproces niet te laten mislukken door zelfmoordacties, HAMAS en el-FATAH.

Na de schok van de moord op weer een president, Yitzak Rabin (4 november 1995), zijn er meer vragen dan antwoorden als het gaat over het joodsrechtse blok, Likud - Eyal - Sword of David, en het optreden van de 'beroemde' Israëlische veiligheidsdienst Mossad en de toekomst van het vredesproces. Vooral als we kijken naar de problemen in de regio. Aanslagen en terreur, verharding van Koran en Islam, invloed van extremisten uit Iran, intenties van Irak maar ook Iran, de onzekere factor Assad van Syrië, de gedragingen van het huis Fahd in Saoedi-Arabië, Noord en Zuid Jemen, Egypte en Sudan.

Het Midden-Oosten: een regio met een pan-Arabisch nationalistische beweging die streeft naar de éénwording van alle Arabisch sprekende volken op een gemeenschappelijke cultuur. Een cultuur met het pan-Islamisme, die streeft naar eenheid van de islamitische volken.

In de historie van de regio ligt mogelijk geen vrede verankerd en welke gevolgen moet het Westen, door de Arabieren gezien als een agressieve bedreiging van het gehele Midden-Oosten, door een 'Zionistische staat in Palestina te steunen, straks voor zijn bemoeienissen betalen? The Empire State Building? Nucleaire terrorisme?

Allemaal al eens in de media uitgesproken Doom-Scenario's.

Zo heeft Turkije de ruzie van Syrië, Irak, Iran, Libanon, Egypte en Libië op de hals gehaald, door in februari van dit jaar een militair samenwerkingsverdrag met Israël te tekenen. De Iraanse pers meldt dat: "Iran nu te maken heeft met Israëlische gevechtsvliegtuigen pal voor de deur".

Maar wat we ook niet moeten vergeten is dat de bron van het kwaad niet alleen ligt bij Iran en de overige buurlanden of andere extremistische organisaties, met zijn Mulla's, Hamas, en Islamitische Jihad en de Hezbollahstijders. In het verleden zijn veel van deze organisaties door westerse staten gesteund (zie boek de Judaskus) en grenzen door westerse leiders getrokken. Ook de rol van de moderne media dient men niet te vergeten en de verborgen belangen achter sommige media giganten.

In The RUSI International Security Review 1996: The Arab-Israel peace proces 25 januari 1996; "Arafat verwelkomt het besluit van Clinton om 12 terroristische organisatie en 18 individuen niet meer te steunen in hun terroristische activiteiten".

Maar dezelfde Arafat heeft interne problemen, na opgedragen arrestaties, hardhandig optreden van zijn veiligheids-politie tegen HAMAS-leden, met zijn m.n. gewapende tak van HAMAS.

CONCLUSIE

Het kwaad zit hem in het verschil van uitleg, inzicht en geloofs-overtuiging, maar ook in de gewone burgerlijke gevoelens. Niemand staat het toe om na 2000 jaar uit zijn huis of land te wor-

den gezet omdat de ander meent recht te hebben op dit land. Je hoeft geen fanatiek islamiet of overdreven nationalist te zijn om geweld als laatste redmiddel te beschouwen. Het is voldoende om geboren te zijn in een vluchtelingenkamp, in een sloppenwijk of een geïsoleerd vergeten dorp. Dat geldt voor Israël net zo goed als voor Noord-Ierland, Baskenland of Tsjetsjenië. Armoede, sociaal en economisch isolement kunnen aangewakkerd worden door politieke en godsdienstige argumenten. Daarin ligt de bron van de haat tegen Israël. Maar ook bij de media en hun overheden, politicapparaten, geheime diensten, zelfs rechters, advocaten en familieleden die meespelen in het dodelijke spel van de terreur.

Wellicht zal het opheffen van enorme culturele- en economische verschillen en de oplossing voor het vluchtelingen-vraagstuk aan een definitieve oplossing vooraf dienen te gaan.

De vraag is hoe men de Arabische massa, die jarenlang hebben moeten horen en voelen welk een vreselijke vijand aan hun grenzen staat en die voor een deel nog steeds van huis en haard zijn beroofd, van deze nieuwe denkbeelden overtuigt?

En of eenieder wel het doel van de vrede nastreeft?

Op 11 april 1996, na 11 jaar, vliegen Israëlische gevechtshelikopters naar Hezbollah doelen zuid van Beiroet in Libanon. Dit als vergelding op meerdere Hezbollah beschietingen op steden in Noord-Israël.

DE GOLF: VIJF JAAR NA OPERATIE DESERT STORM

Vroeger heerste er harmonie in de Golf-coöperatieraad. Tegenwoordig wordt deze overschaduwed door spanningen.

Vdg drs. A.E. Dokter

Vijf jaar nadat de bezetting van Koeweit door Irak ongedaan werd gemaakt door een geslaagde bliksemactie van in de Golf gestationeerde geallieerde troepen is het Golfgebied opnieuw regelmatig in het nieuws. Nu is het echter geen externe dreiging in de vorm van "Grote Vijand" Saddam Hoessein of een dreigende, moslimfundamentalistische taal uitslaand Iran waar de aandacht in de media op gevestigd wordt. Kranten, tijdschriften en televisie doen melding van een door interne strubbelingen geplaagd Golfgebied. Niet alleen de afzonderlijke Golfstaten worden geconfronteerd met interne oppositie, maar ook de relatie tussen deze staten wordt bedreigd door grensconflicten en politieke onenigheden. Het zou te eenvoudig zijn en getuigen van weinig inzicht om deze in de media vermelde gebeurtenissen af te doen als op zich zelf staande, geïsoleerde conflicten. Deze gebeurtenissen zijn wel degelijk structureel en zouden een grotere bedreiging voor

het vredesproces in het Midden-Oosten in het algemeen en het precaire evenwicht in het Golfgebied in het bijzonder kunnen zijn dan men op het eerste gezicht zou vermoeden.

Voor deze special is gebruik gemaakt van de volgende bronnen: De Volkskrant, Het NRC, Het Algemeen Dagblad, De Telegraaf, The Times, Die Frankfurter Allgemeine Zeitung, Le Monde, Middle East International,

Scheich Issa bin Salman al Khalifa, Emir von Bahrein, der saudische König Fahd und der Emir von Qatar, Hamid bin Khalifa al Thani

Foto dpa, Darchinger, AP

Frankfurter Allgemeine Zeitung, 24 februari 1996

Middle East Report en Jane's Defence Weekly.

SAOEDI-ARABIË: AL-MASARI VERSUS DE OUDE MANNEN CLUB DER SAOEDIËRS.

Begin maart werd op een opmerkelijke manier een tipje van de sluier, die veel van de interne aangelegenheden van Saoedi-Arabië bedekt, opgelicht: Mohammed al-Masari, voormalig hoogleraar natuurkunde en oprichter van de moslimfundamentalistische Commissie voor de Verdediging van Legale Rechten, vraagt politiek asiel aan in Groot-Brittannië, waar hij sinds zijn vlucht in 1994 uit Saoedi-Arabië via Jemen verblijft. Zijn verzoek werd afgewezen op grond van het feit, dat een toewijzing van dit verzoek de relatie tussen Groot-Brittannië en Saoedi-Arabië zou schaden. Saoedi-Arabië is één van de belangrijkste handelspartners van Groot-Brittannië; voor Britse producenten van wapens en ander militair materieel vormt Saoedi-Arabië één van de belangrijkste afzetgebieden.

De dissident al-Masari, die regelmatig melding doet van schendingen van mensenrechten in zijn land en de Saoedische autoriteiten wekelijks bestookt met 800 voornamelijk tegen de heersende familie al-Saoed gerichte faxberichten, kreeg te horen dat hij zou worden gedeporteerd naar het eiland Dominica in het Caribisch gebied. Al-Masari ging tegen de beslissing van

de Britse autoriteiten in beroep en kreeg steun van de rechter, die bepaalde dat de autoriteiten de asielaanvraag van al-Masari opnieuw in behandeling dienden te nemen.

De publiciteit rond Mohammed al-Masari kwam voor de Saoedische autoriteiten op een ongelukkig moment. Door het geval al-Masari komen een aantal zaken aan het licht, die al enige tijd in diplomatieke kringen bekend waren. Op last van kroonprins Abdallah, hoofd van de Saoedische Veiligheidsdienst, werden in het afgelopen jaar duizenden sji'ieten uit de oostelijke provincie al-Hasa, waar het merendeel van de Saoedische olievoorraad zich bevindt, gedeporteerd naar het woestijngebied Rub-al-Khali in het zuiden van Saudi-Arabië. Dat de familie al-Saoed zich met deze wel bijzonder drastische maatregel om de onrust onder de sji'itische minderheid tegen te gaan impopulair heeft gemaakt, behoeft geen betoog. De ziekte, die koning Fahd volgens officiële berichten er toe dwong om gedurende bijna twee maanden al zijn taken over te dragen aan zijn broer, kroonprins Abdallah, werd volgens geruchten tevens gebruikt als rookgordijn om de aandacht van de vermoede onenigheid over de troonopvolging binnen de heersende al-Saoed familie af te leiden.

Sinds de Golfoorlog van vijf jaar geleden is het aantal tegenstanders van de al-Saoed familie toegenomen vanwege de vermeende corruptie en luxueuze levensstijl van deze ruim 7000 leden tellende clan. Bovendien is door de teruglopende export van olie de economische situatie verslechterd.

De 74-jarige koning Fahd en zijn eveneens bejaarde broers vormen een oude mannen club, die moeite heeft om de zorgwekkende ontwikkelingen in eigen land in goede banen te leiden. De Saoedische koninklijke familie wordt geconfronteerd met een verslechterde economie door afnemende inkomsten uit de export van olie, een opstandige sji'itische minderheid en een oppositie in binnen- en buitenland die steeds luid de roep om politieke en sociale hervormingen en een naleving van de mensenrechten laat horen.

QATAR: DE LUIS IN DE PELS VAN DE ARABISCHE MACHTSCONSTELLATIE.

Op 20 februari deed een Qatarese regeringsfunctionaris officieel melding van het feit, dat de autoriteiten een staatsgreep hadden voorkomen door honderd militairen en politiefunctionarissen te arresteren. Eenheden die loyaal waren aan de in juni 1995 afgezette emir,

sjeik Khalifa Ben Hamad al-Thani, zouden met steun van andere Golfstaten een complot hebben gesmeed, hem weer aan de macht te brengen. Sjeik Khalifa, die in ballingschap in Abu Dhabi leeft, moest vorig jaar na een paleiscoup het veld ruimen voor zijn zoon, sjeik Hamad Ben Khalifa al-Thani.

De nieuwe emir, sjeik Hamad, heeft zich in korte tijd bijzonder impopulair gemaakt bij zijn collega's van de Golf Samenwerkingsraad (GCC), een economisch en militair samenwerkingsorgaan, waartoe Saoedi-Arabië, Koeweit, Oman, de Verenigde Arabische Emiraten, Bahrein en Qatar behoren.

In december 1995 bracht sjeik Hamad zijn collega's van de Golf Samenwerkingsraad in ernstige verlegenheid door voortijdig te vertrekken van een topontmoeting van de Raad. De Qatarese emir uitte zo zijn protest tegen de door Saoedi-Arabië voorgestelde kandidaat voor het voorzitterschap van de Raad, de uit Saoedi-Arabië afkomstige Jamil el-Houjailan. Een aantal maanden later, op 17 maart 1996, werd bekendgemaakt dat Qatar de Saoedische kandidaat - zij het schoorvoetend - toch had geaccepteerd.

Het is niet de eerste keer dat sjeik Hamad zich de woede van zijn collega's op de hals heeft gehaald. Als kroonprins gooide hij een aantal jaren geleden, in 1986, olie op het vuur van een oud en slepend territoriaal conflict tussen Qatar en Bahrein door het kunstmatige, op een koraalrif gebouwde eiland Fasht ad-Dibal te bezetten. Dit eiland werd altijd beschouwd als behorend tot het grondgebied van Bahrein. Door bemiddeling van de Golf Samenwerkingsraad kon ternauwernood een crisis worden voorkomen; beide staten stemden erin toe het eiland te vernietigen.

Sjeik Hamad komt binnen de machtsconstellatie van de Golf Samenwerkingsraad naar voren als een dwarsligger. Hij voert een onafhankelijke buitenlandse politiek, waarbij

Middle East Report, nov/dec 1995

hij niet schroomt om betrekkingen aan te knopen met zowel aartsvijand Iran als Irak, en met het voor de Arabische wereld duivelse Israël, om via dit land een goede relatie te krijgen met de Verenigde Staten.

Een andere niet te onderschatten bron van spanningen in het Golfgebied is het feit, dat sjeik Khalifa, de door zijn eigen zoon afgezette voormalige Emir van Qatar, vastbesloten lijkt om terug te keren naar de macht. Hij leeft in ballingschap in het nabijgelegen Emiraat Abu Dhabi en weet zich na een bezoek aan de andere Golfstaten in december vorig jaar, waar hij allerhartelijkst door de lokale machthebbers werd ontvangen, verzekerd van hun - volgens geruchten gewapende - steun. Bovendien heeft sjeik Khalifa vlak na de paleisrevolutie van vorig jaar de toegang tot de financiële reserves van Qatar - in totaal een bedrag tussen de drie en zeven miljard dollar - geblokkeerd, waardoor deze Golfstaat behoorlijk in de financiële problemen komt.

Samenwerkingsraad in januari van dit jaar toestemming aan een prominent lid van de verboden oppositie van het buurland Bahrein om op de Qatarese staatstelevisie zijn ideeën over een dialoog tussen de machthebbers van de Golfstaten en de veelal verboden en vervolgde oppositiegroeperingen naar voren te brengen.

BAHREIN: EEN POTENTIËLE TIJDBOM.

Op dinsdag 26 maart j.l. hebben de Bahreïnse autoriteiten voor het eerst sinds 1976 een politieke tegenstander van het bewind terechtgesteld. De man, Isa Ahmad Hassan Qamber, een 29-jarige sji'itische moslim, werd gefusilleerd na schuldig te zijn bevonden aan de moord op een politieman in maart vorig jaar.

Onmiddellijk nadat het nieuws van de executie was bekendgemaakt, braken in sji'itische dorpen rond de hoofdstad Manama omvangrijke rellen uit.

december 1994 met een golf van hevige onlusten wordt geconfronteerd, met de executie van Qamber een voorbeeld heeft willen stellen. De politieke onrust, die met bomaanslagen en sabotageacties op hotels, restaurants en banken gepaard gaat, heeft tot nu toe 24 levens geëist.

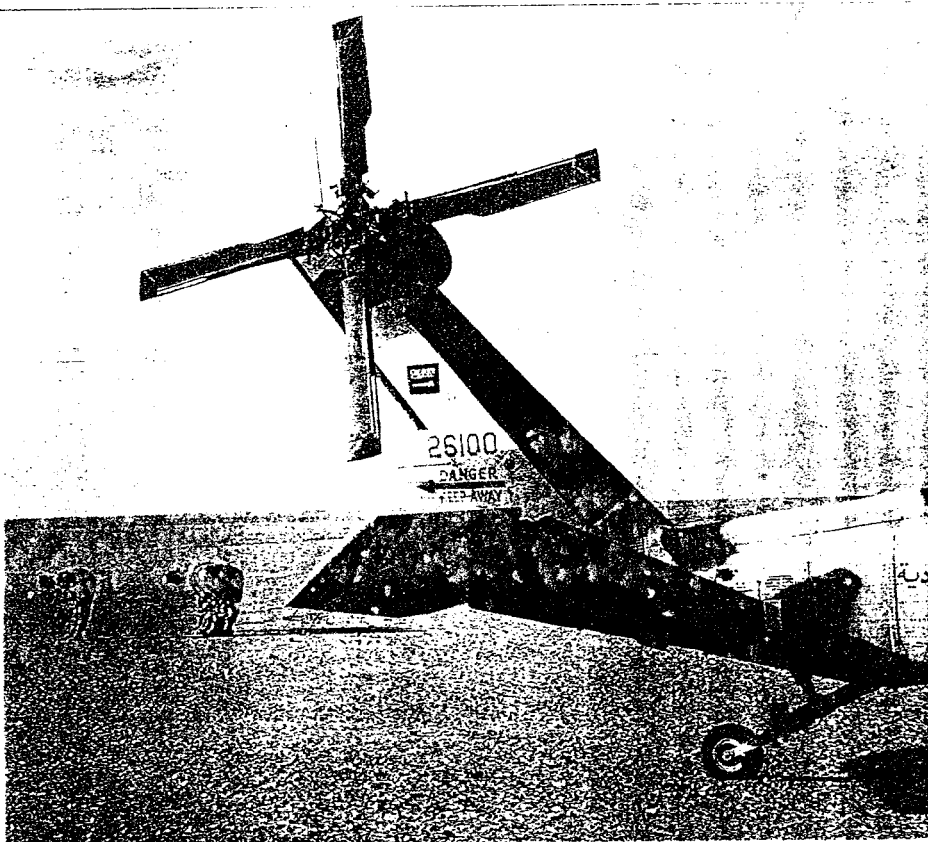
Hoewel de sji'ieten met 60 % van de 540 duizend zielen tellende Bahreïnse bevolking de meerderheid vormen, worden zij politiek en sociaal-economisch achtergesteld bij de heersende soennieten onder leiding van de emir, sjeik Isa bin Salman al-Khalifa en zijn familieleden.

De Bahreïnse Vrijheidsbeweging, een oppositiegroepering die in Londen kantoor houdt, noemde de executie van Qamber "een politieke moord". Volgens de Vrijheidsbeweging ziet de toekomst van Bahrein er somber uit. De terechtstelling zal volgens deze beweging de politieke spanning in Bahrein vergroten.

Het verboden Islamitisch Front dreigde met meer aanslagen in het geval het doodvonnis ten uitvoer zou worden gebracht.

De sji'itische protestbeweging begon in december 1994, toen sjeik Ali Salman, een sji'itische geestelijke, werd opgepakt wegens het verspreiden van "subversieve" pamfletten. De sji'ieten eisen sociale en politieke hervormingen, waaronder het herstel van het in 1976 ontbonden parlement, en de vrijlating van honderden gevangenen die door de politie sinds eind 1994 zijn gearresteerd.

Naar het zich laat aanzien zijn slechte tijden aangebroken voor Bahrein. De economische situatie is, net als in de andere Golfstaten, aanzienlijk verslechterd door de teruglopende inkomsten uit de export van olie. De olievoorraden van Bahrein zijn nog slechts voor 15 jaar toereikend. De sji'itische gemeenschap heeft tot groot ongenoegen van de soennitische elite traditioneel gezien sterke banden met Iran, het enige sji'itisch islamitische land in het

Middle East International, nov/dec '96

Sjeik Hamad gaf tenslotte tot grote woede van zijn collega's in de Golf

Diplomaten in Manama vermoeden dat de Bahreïnse regering, die sinds

Golfgebied. De Bahreinse autoriteiten maakten bekend, dat de sji'itische aristocraten tijdens verhoor door de politie hadden toegegeven te zijn opgeleid door de pro-Iraanse Libanese *Hezbollah*. Iran ontkent echter betrokken te zijn bij sji'itische oppositie-groeperingen in het Golfgebied.

Bahrein zou een potentiële tijdbom kunnen zijn onder de toch al niet zo stabiele machtsverhoudingen in de regio. In het land wonen vele buitenlanders, waaronder 8000 Amerikanen en Britten, wier veiligheid door de politieke instabiliteit van het land in gevaar wordt gebracht. Een invloedrijke factor is bovendien de aanwezigheid in Bahrein van de belangrijkste Amerikaanse militaire basis van het Golfgebied.

De heersende al-Khalifa familie zal, om hun machtspositie te kunnen blijven behouden, niet alleen hulp en steun nodig hebben van de andere lidstaten van de Golf Samenwerkingsraad, maar ook van de Verenigde Staten en West-Europa, die economische en strategische belangen in Bahrein hebben.

DE GOLF: 'S WERELDS GROOTSTE WAPENKAMER ALS KRUITVAT.

Als men vijf jaar na Operatie Desert Storm de balans opmaakt in het Golfgebied, komen een aantal zaken opvallend naar voren.

In de jaren na de Golfoorlog hebben alle leden van de Golf samenwerkingsraad diep in de buidel getast om hun voorraden wapens en ander militair materieel op niveau te brengen. Gemiddeld 50 % van alle overheidsuitgaven wordt besteed aan defensie. Dat maakt het Golfgebied tot de grootste afzetmarkt voor wapens ter wereld.

Ondanks het gigantische defensie-budget en verregaande militaire samenwerking tussen de afzonderlijke Golfstaten is het voor deze staten onmogelijk zichzelf op een adequate wijze te verdedigen tegen een eventuele aanval van de grote vijanden Irak of Iran. Ten eerste beschikt men domweg over te weinig eigen mensen om al het nieuw aangekochte militaire materieel te bedienen. Ten tweede is de verhouding tussen de Golfstaten onderling van dien aard, dat van een goed geliede militaire samenwerking nog geen sprake is. Het Golfgebied blijft dus voor militaire steun afhankelijk van de Verenigde Staten en West-Europa.

De stabiliteit in het Golfgebied wordt niet zozeer bedreigd door een eventuele aanval door Irak of Iran, maar door conflicten van eigen bodem. Een gediscrimineerde sji'itische bevolkingsgroep en steeds mondiger wordende moslimfundamentalistische en voor mensenrechten strijdende oppositie-groeperingen bezorgen de autoriteiten slapeloze nachten. De roep om politieke en sociale hervormingen wordt steeds luider. Het aantal tegenstanders van de corrupte en in weelde levende autocratische monarchieën, die in de regio aan de macht zijn, groeit gestaag. Behalve in Koeweit, waar in 1992 onder druk van de Verenigde Staten parlementsverkiezingen werden gehouden, is enige vorm van democratie in het Golfgebied ver te zoeken.

Een ander groot probleem voor de regio is de verslechterde economische situatie door de afnemende inkomsten uit de export van olie. Naar schatting zijn alle oliereserves in 15 tot 20 jaar uitgeput. Uitzonderingen hierop zijn Qatar, dat één van de grootste aardgasvoorraden ter wereld heeft, en Saoedi-Arabië, dat nog ongeveer 30 jaar met zijn aardoliereserves vooruit kan. De andere Golfstaten zullen naar

alternatieven voor hun inkomsten uit de export van olie moeten zoeken, aangezien olie tot op de dag van vandaag de kurk is waar de economie van het Golfgebied op drijft.

De heersende families in het Golfgebied bevinden zich in een precare positie. Deze families, die zich altijd hebben opgeworpen als pleitbezorgers van islamitische normen en waarden en zo de roep van de oppositie om democratische hervormingen konden afdoen als Westerse propaganda, worden geconfronteerd met steeds feller wordende kritiek op hun eigen luxueuze, als Westerse decadentie afgeschilderde levensstijl. Bovendien speelt dit Westen - de Verenigde Staten en West-Europa - een paradoxale rol. De heersende families hebben de militaire en politieke bescherming van het Westen nodig om hun eigen machtspositie te kunnen handhaven. De Verenigde Staten en West-Europa zijn op hun beurt afhankelijk van olieleveranties uit het Golfgebied. Goede verhoudingen met de heersende families, die de olievoorraden in hun beheer hebben, zijn daarom noodzakelijk. Daarom zien de Verenigde Staten en West-Europa, die zich elders ter wereld opwerpen als beschermers van democratische normen en waarden en een naleving van de mensenrechten, opvallend veel schendingen van deze principes in het Golfgebied door de vingers.

De heersende families in het Golfgebied en het Westen zijn verbonden in een wederzijdse afhankelijkheidsrelatie. Teruglopende inkomsten uit de export van olie door opdrogende oliebrouwen en politieke en sociale onrust vormen niet alleen een bedreiging voor deze relatie, maar nog meer voor de stabiliteit en veiligheid in deze regio - en uiteindelijk de stabiliteit en veiligheid van de wereld.

HET "INTELLIGENCE REQUEST (INTREQ)"

Door Elnt B. van Elk

Weinig inlichtingen functionarissen weten dat er een formeel NATO document bestaat om een "inlichtingen-verzoek (INTREQ)" te doen aan de hogere commandant. Op verzoek van C-101 Mipel is schrijver op zoek gegaan naar dit officiële NATO document en heeft dit gevonden. Het INTREQ heeft binnen de NATO een aparte status : STANAG 2149 INT (Edition 5) - INTELLIGENCE REQUEST; van 5 februari 1991 en is lang niet bij iedereen bekend.

Dit INTREQ is derhalve niet terug te vinden in de ACE Directive CRD 80-50 (de rapportagebijbel vanaf brigadeniveau). Dat is onder meer de reden waarom wij dit INTREQ in onze INFO-SCOOP als een "special" willen behandelen.

Aangezien het oogmerk van de NATO is dat het INTREQ door een computer gelezen moet kunnen worden, wordt gebruik gemaakt van z.g. "data fields", welke telkens gescheiden worden door een "breukstreep". Aan het eind van elke regel wordt deze beëindigd door een "dubbele breukstreep". Als u een bepaald "data field" niet kunt of wilt gebruiken dient u dit aan te geven met een "liggend streepje".

Aan de hand van een fictief voorbeeld (telegramstijl) met een fictief adres zal ik trachten het INTREQ voor u in te vullen.

TO : Mindef, LAS - I&V, d.t.v. G2-1 Div
FROM : 101 Mipel

INTREQ

Regel 1

INTREQ /101 Mipel/960401/121333B apr 96//

Regel 2

REQREF /3 MI-002/1-4/Bijwerken landeninformatie map IRAK//

Regel 3

REQDET /SLO 1 Gde Tkdiv (Rep Garde)/-/-Alle beschikbare informatie//

Regel 4

REQLOC /Reqloc : Omg BAGHDAD/Map G-154, sheet 14//

Regel 5

REQTIME /301700B apr 96/301700B mei 97/-/elke maand/elke maand intrep//

Regel 6

REQREPR /INTREP/1/Stg GEHEIM//

Regel 7

REQREPD /C-Bplg 3 MI/Spec Ord//

Regel 8 (facultatief)

POC /nvt/-/Mdt *06-6783079//

Regel 1.

Deze regel is de bekende introductieregel waarbij achter-eenvolgens de volgende velden ter sprake komen :

Onderdeel van de aanvrager; boeknummer van de secretarie c.q. stafberichtenkantoor; datumtijdgroep van aanvraag.
Regel 2

Dit is de referteregel met daarin de volgende velden :

Sectie of subeenheid van in regel 1 gemelde eenheid; prioriteitsstelling van dit verzoek in vergelijking met reeds eerder gedane verzoeken. Deze prioriteitsstelling bestaat uit twee cijfers gescheiden door een koppelteken. De prioriteitsstelling wordt gewaardeerd met een cijfer. Middels het cijfer vóór het koppelteken geeft u weer, waar dit nieuwe verzoek geplaatst moet worden in de rij van vragen uit het cijfergroep achter het koppelteken (totaal aantal gedane verzoeken). De regel wordt beëindigd met de reden van de indiening van het verzoek. Deze reden moet kort, duidelijk en bondig zijn.

Regel 3

Deze regel behandelt de "definitie" van het verzoek.

In veld één wordt de eenheid of object aangeduid waarop de informatie zich moet toespitsen. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van bepaalde standaard coderingen, zoals hieronder aangegeven. Veld twee is het lokatienummer, als dit bekend is (b v van een vliegveld). Veld drie betreft de naam van de lokatie. Zijn het lokatienummer en/of de naam niet bekend dan kan volstaan worden met een liggend streepje. In veld vier wordt het verzoek zo duidelijk mogelijk omschreven. Dit "veld" kan meerdere regels beslaan en MOET eveneens afgesloten worden met een dubbele breukstreep.

Regel 4

Hierin worden de geografische gegevens opgenomen.

Men kan kiezen uit GENLOC (algemene lokatie), REQLOC (lokatie van het verzoek) of REQPOS (exacte positie van de vraag). In het tweede veld kunnen kaartgegevens genoteerd worden.

Regel 5

In deze regel worden de tijdsgegevens verwerkt.

In veld 1 de gegevens voor het gewenste afleveringstijdstip van het antwoord. In veld 2 wordt de datumtijdgroep ingevuld van het moment waarop het verzoek als vervallen beschouwd mag worden. In veld 3 kan aangegeven worden dat er in een bepaalde tijdsspanne geen actie ondernomen behoort te worden. In veld 4 kan een opmerking gemaakt worden over de interval van het updaten van de informatie. Tenslotte kan in veld 5 aangegeven worden op welke tijdstippen rapportage gewenst wordt.

Regel 6

In regel 6 zijn de voorstellen opgenomen ten aanzien van de rapportagevorm en de rubricering van de informatie die geleverd wordt.

Regel 7

In regel 7 is ruimte voor de wensen van de verzoeker voor de aflevering van de gewenste informatie.

In veld 1 betreft het de rechtstreekse adressant en in veld 2 het afleveringsmiddel.

Regel 8 (is facultatief; als behoefte is aan rechtstreeks contact met de verzoeker)

Deze regel gaat in op de persoon die de gewenste informatie moet gaan verwerken. Het gaat hierbij respectievelijk om rang, naam, adres en eventueel bereikbaarheidsnummer.

CODERINGEN

<u>INFORMATIE CATEGORIE</u>	<u>ALFABETISCHE CODE</u>	<u>NR CODE</u>
Vliegveld	Vliegveld	01
Geleide wapensysteem	Geleide wapensysteem	02
Elektronische installaties	Eltro	03
Kazerne/Kamp/Hoofdkwartier	Kazerne	04
	Kamp	04
	Hoofdkwartier	04
Opslag en herstel faciliteiten	Opslagfaciliteiten	05
	Herstefaciliteiten	05
Militaire activiteiten	Mil activiteiten	06
Rivierovergang/veerdienst	Rivierovergang	07
	Veerdienst	07
Scheepvaart	Scheepvaart	08
Route verkenning	Routeverk	09
Terrein verkenning	Terreinverk	10
Kust verkenning	Kustverk	11
Bruggen	Brn	12
Scheepvaart controle faciliteiten	Scheepvaart contr faciliteiten	13
Ingang/haven	Ingang	14
	Haven	14
Spoorwegfaciliteiten	Spwgfaciliteiten	15
Industrie complexen	Ind cplx	16
Krachtcentrales	Krachtcentrales	17
Veiligheidsinformatie	Veiligheidsinformatie	
Politieke ontwikkelingen	Pol ontwikkelingen	
Nucleaire/biologische/chemische ontwikkelingen	NBC ontwikkelingen	
Terugtrekking van strijdkrachten	Terugtrekking skn	
Indicaties en waarschuwingen	Indicaties en waarsch	
Logistiek	Log	
Gewelddadige bedreiging/ misleiding	Dreiging	
Militaire mogelijkheden	Mil mogn	
Leger modernisering/reorganisaties	Reorg	
Gevechtsgereedheid	Gevgereedheid	
Houdbaarheid	Houdbaarheid	
Commandovoering en verbinding	C 3	
Biologische gegevens	Biol gegs	
Operaties in het achtergebied	Achtergeb ops	
Slagorde	SLO	
Maritieme operaties	Marops	

N.B. Na nummer 17 geeft de STANAG geen nummercodering meer aan de daaropvolgende informatie.

<u>CODE</u>	<u>AFKORTING</u>	<u>OMSCHRIJVING</u>
A	Nwe informatie	Het is gebruikelijk dat vragen gesteld worden die veelom vattende informatie bevatten. Het is van belang dat vrager zijn vragen probeert uit te splitsen in algemene en speciale onderwerpen of lokaties.
B	Wisseling van waarneming/toezicht	Elk nieuw feit of (deel)informatie moet worden doorgegeven als een vernieuwing van een eerdere waargenomen inlichting, onderwerp of doel; of een algemeen beeld van het vereiste gegeven moet worden aangevuld.

C	Aanvalsplanning/voor stel van wapenkeuze	Voldoende informatie wordt gevraagd van het betreffende doel of lokatie om de aanval te ondersteunen.
D	Schadevoorspelling	Informatie wordt gevraagd betreffende het schade toegebracht aan een aangevallen doel of lokatie en welke elementen van het doel of lokatie nog intact zijn.

Voorbeeld van het gebruik van een standaardcodering in regel 3 (veld 1)

Categorie 01 C (afgekorte vorm = CAT 01C) betekent dat de gevraagde informatie betrekking heeft op een vliegveld en er voldoende informatie wordt gevraagd om de planning van een aanval te ondersteunen.

Met de introductie van dit INTREQ hoopt 101 Mipel bijgedragen te hebben aan de stroomlijning van de indiening van inlichtingenverzoeken. Voor secties S2 kan het "format" van dit INTREQ opgevraagd worden bij de sie G6 van Staf 1 Divisie "7 December".